

3 днем народження, Політехніко!

Шановні колеги-політехніки, студенти! Дорогі друзі!

4 листопада 2009 року виповнилося 165 років з часу, коли наш навчальний заклад вперше відчинив свої двері перед допитливою молоддю, яка прагнула здобути високу освіту. Заснований у 1844 році як Технічна академія, цей перший на західноукраїнських землях вищий технічний навчальний заклад став одним із наймогутніших національних центрів освіти, науки і культури.

Велика та почесна історична місія — запалювати вогонь освіти й науки в серцях і умах співвітчизників та нести його на службу людям — актуальна для нас і сьогодні. Впродовж 165 літ Львівська політехніка з честю витримала всі випробування та залишається одним із провідних університетів країни.

Сьогодні ми з величезною вдячністю згадуємо всіх, хто вклав свої творчі та духовні сили у створення і розвиток нашої alma mater, тих попередників і сучасників, завдяки яким наш університет став одним із найкращих навчальних закладів України.

День народження — час не тільки для підсумків пройденого шляху, це також нагода заглянути в майбутнє. Ми, політехніки, віримо, що воно у нас буде щасливе, що перший у Західній Україні технічний університет завжди буде першим — як серед університетів Європи, так і в наших серцях.

Щиро вітаю студентів, аспірантів, випускників, науковців,

педагогів і всіх працівників зі славним 165-річчям. Бажаю здоров'я, творчих успіхів, сповнення всіх задумів і мрій.

Юрій БОБАЛО,
ректор Національного
університету
„Львівська політехніка“

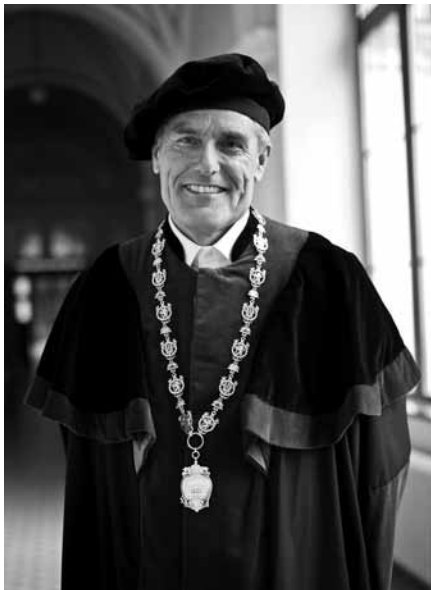

Від Цісарсько-королівської Технічної академії до Національного дослідницького університету

- Національний університет „Львівська політехніка“ — найстаріший технічний навчальний заклад України та Східної Європи. Датою його заснування вважають 1844 рік. Тоді він називався Цісарсько-королівська Технічна академія і розташовувався в так званому „будинку Даровського“ (нині вул. Вірменська, 2).
- У 1877 році Технічна академія отримала титул школи високої освіти і змінила свою назву на Політехнічну школу.
- Новий навчальний 1877 рік вона розпочала в новому приміщенні (нині — головний корпус на вул. С.Бандери, 12), яке відповідало тодішнім вимогам технічної освіти. Автором проєкту був ректор Політехнічної школи професор Юліян Захарієвич, реалізація його здійснена Г. Бізанцем, пластично-декоративне оздоблення виконав Л. Марконі.
- 13 вересня 1880 року, перебуваючи у Львові, Політехніку відвідав цісар Франц-Йосип. Він вписав своє прізвище до Пам'ятної книги (тепер вона зберігається у Вроцлаві). Імператор подарував свій портрет, а також виступив замовником одинадцяти монументальних живописних творів, які були задумані для Акткової зали як своєрідні алегорії розвитку суспільства, його досягнень і технічного поступу. Роботи виконані в майстерні відомого польського маляра Яна Матейка його учнями. Їхні творіння і сьогодні прикрашають Актвову залу Політехніки.
- Згідно з розпорядженням Міністерства релігійного визнання та освіти Польщі від 13.01.1921 року Політехнічна школа перейменована на Політехніку Львівську.
- Після поразки українських національно-визвольних змагань і позбавлення української молоді права здобувати високу освіту з 1922 року почала діяти Українська висока

політехнічна (таємна) школа (таємна Політехніка), яка проіснувала до 1925 року.

- Після приєднання Західної України до УРСР у складі СРСР з жовтня 1939 року Політехніку реорганізували у Львівський політехнічний інститут.
- 18 жовтня 1990 року за ухвалою конференції Львівського політехнічного інституту над головним корпусом як символ національного відродження піднято український синьо-жовтий прапор.
- У 1990 році конференція працівників ЛПІ прийняла новий Статут навчального закладу, який Міністерство освіти УРСР зареєструвало 5 грудня 1990 року.
- 27 лютого 1991 року конференція інституту вперше за останнє пів століття демократичним шляхом обрала ректора — доктора технічних наук, професора Юрія Рудавського (1947 — 2007).
- Згідно з наказом Міносвіти від 26 серпня 1993 року на базі Львівського політехнічного інституту створено Державний університет „Львівська політехніка“, а Указом Президента України від 11 вересня 2000 року йому надано новий статус і назву — Національний університет „Львівська політехніка“.
- У квітні 2007 року (після раптової смерті Юрія Рудавського) на конференції трудового колективу університету ректором Львівської політехніки обрано професора Юрія Бобала.
- Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 713 від 6 липня 2009 року Національний університет „Львівська політехніка“ отримав статус самоврядного (автономного) дослідницького національного вищого навчального закладу.

— **Юрію Ярославовичу! У рік свого 165-ліття Політехніка отримала статус дослідницького університету. Це подарунок до ювілею чи результат наміченого курсу, гідне пошанування праці колективу, визнання наших традицій і досягнень у науково-освітній діяльності?**

— Про подарунок і мови не може бути! Курс на інтеграцію в європейський освітній простір ми взяли вже давно і йшли до трансформації Політехніки у дослідницький університет цілеспрямовано й послідовно впродовж багатьох літ, не прив'язуючись до жодної конкретної дати. Робоча група дуже фахово та скрупульозно підготувала необхідні документи, за що я щиро вдячний усім учасникам цього процесу. Ми мали також підтримку обласної держадміністрації й обласної ради, керівництва міста, президента Національної академії наук України Євгена Патона, президента Академії педагогічних наук Василя Кременя, доктора honoris causa нашого університету Юрія Єханурова та інших. Але в жодному з цих документів не згадувалися жодні ювілейні дати, бо заслуги Львівської політехніки перед Україною, перед українською освітою і наукою такі великі, що тільки завдяки своїм міцним традиціям і визначним здобуткам впродовж усіх років своєї діяльності вона як ніхто інший мала повне право на такий статус.

Тому ще раз хочу підкреслити, що надання нам статусу дослідницького університету — це визнання вагомості ролі Львівської політехніки у розвитку національної освіти. Переконливим доказом цього є високий рівень освіт-

Щоб кожен політехнік пишався своїм університетом

Напередодні ювілею Львівської політехніки розмовляємо з ректором професором Юрієм Бобалом

ньої та наукової діяльності університету, добра матеріально-технічна база, професіоналізм і самовідданість працівників університету, об'єднаних єдиною метою та спільними інтересами, відданих науці й своїй альма-матер.

Наш університет — один із небагатьох вишів, які давно розуміли, що таке дослідницький університет, які до нього будуть вимоги, які завдання постають і що потрібно зробити для отримання такого статусу. Три роки тому, коли я ще не був ректором, я брав участь і виступав із доповіддю на нараді в Київській політехніці, на якій обговорювалися проблеми дослідницьких університетів. Так що то був давно намічений нами курс, і наш колектив був готовий до такого статусу.

— **Статус дослідницького надається лише на сім років, відтак, згідно з нещодавно прийнятою постановою Кабміну „Про затвердження Положення та Критеріїв діяльності дослідницького університету“, його треба знову підтверджувати. На конференції трудового колективу 3 вересня ц. р. Ви сказали, що новий статус ставить перед нами нові й дуже високі вимоги. Чи готовий до цього колектив університету, чи не доведеться підсилювати його новими кадрами?**

— Постанова Кабінету Міністрів визначає критерії дослідницького університету, і ми їм повністю відповідаємо. Зокрема, ставиться вимога за п'ять років захистити не менше 300 кандидатських і 50 докторських дисертацій (у нас захищено відповідно — 302 і 69); у штаті вишу повинні працювати щонайменше 150 професорів, докторів наук (у нас — 220), 500 доцентів, кандидатів наук (у нас — 1020), має навчатися — 500 аспірантів (у нас саме стільки й навчається); треба мати бібліотеку, в якій повинно бути щонайменше міль-

йон книг (у нас 1 800 тисяч), власне видавництво, де слід видавати хоча б 10 власних наукових журналів (ми видаємо 26 фахових наукових видань); за п'ять років видати 200 наукових монографій і підручників (ми видаємо 245). Обов'язковою умовою також є не менше 50 патентів або ліцензій на власні винаходи (у нас 96 патентів на винаходи і дві продані ліцензії) і так далі.

Як бачите, на сьогодні ми відповідаємо цим критеріям, а в багатьох випадках перевищуємо необхідний рівень, і я не маю підстав вважати, що колись ми можемо опустити планку наших досягнень. Головне — якість освіти.

Що стосується кадрового потенціалу, то у своїй доповіді на конференції трудового колективу я говорив, що статус дослідницького університету вимагає від кожного з нас переосмислення своєї ролі та свого місця у діяльності альма-матер. Я визначив завдання проректорам, директорам інститутів, завідувачам кафедр і зобов'язав їх підготувати конкретні пропозиції. Адже статус дає не тільки права, але й покладає на нас обов'язки. Зокрема, нам треба збільшити площі під навчальний процес, кожен викладач повинен займатися науковою роботою зі студентами тощо. А головне — треба міняти психологію і студента, і викладача.

— **У Положенні про дослідницький університет говориться, що дослідницький університет готує магістрів. Чи не означає це, що, ставши дослідницьким університетом, Політехніка перестане готувати бакалаврів?**

— Так, дійсно, записано в Положенні про дослідницький університет, але реально це питання поки що не вирішено. Ми, звісно, готуємося до того, що університет готуватиме тільки магістрів, тому проводимо активну роботу по залученню у нашу структуру коледжів. Сьогодні вже маємо три

коледжі, у найближчій перспективі їх буде більше. Вже є рішення трудового колективу Коломийського політехнічного коледжу про входження у структуру Львівської політехніки, ведемо переговори з Роздільським політехнікумом і Дрогобицьким механічним технікумом. Намагаємося, щоб спектр діяльності коледжів відповідав спектру діяльності всіх наших інститутів. Ми будемо добиватися, щоб ці коледжі мали право готувати бакалаврів, і будемо заохочувати їх продовжувати освіту в нашому університеті. Але поки що важко сказати, коли така реформа буде здійснена в українському освітньому просторі.

— Юрію Ярославовичу, нещодавно в італійському місті Болоньї Ви підписали Велику хартію університетів. Що це означає і що воно дає Львівській політехніці?

— Почну з того, що Болонський університет — це найстаріший і водночас найсучасніший, потужний автономний університет Європи. Він володіє великим науковим ресурсом, прекрасними приміщеннями, має давні чудові традиції та цікаву систему управління сьогодні. Ректор, адміністрація і вчена рада університету вирішують лише глобальні питання, а все управління зосереджене в інститутах. Сьогодні там навчається понад 40 тис. студентів, а територія академістечка складає 1 млн. квадратних метрів у Болоньї та 300 тис. — за межами міста.

У 1988 році з нагоди святкування 900-ліття цього навчального закладу ректори 388 університетів світу підписали Велику хартію університетів (Magna Charta Universitatum), проголосивши нею, що університети є носіями європейських гуманітарних традицій та вартостей, а їхніми основними принципами є автономія, академічна свобода, свобода у наукових дослідженнях, взаємовідповідальність університетів та суспільства.

На щорічних конференціях, присвячених черговій річниці підписання Великої хартії університетів, які організовує спеціально створена неурядова структура — Magna Charta Observatori, традиційним атрибутом є підписання Хартії новими університетами. Цього року вперше участь у такій конференції взяла делегація Львівської політехніки, і я від імени нашого університету в урочистій обстановці підписав цей документ. Приєднання до європейської спільноти університетів означає, що колектив Львівської політехніки, вірний 165-річним традиціям своєї

альма-матер, визнає принципи Хартії та усвідомлює свою роль, обов'язки і відповідальність перед суспільством й Українською державою.

Участь у конференції європейської спільноти університетів дає нам певні переваги, передусім — додаткові бали під час визначення рейтингів університетів. Підписавши Хартію, Львівська політехніка виходить на новий рівень співпраці з провідними європейськими університетами, що дозволить користуватися їхніми виданнями, методичним забезпеченням, отримувати необхідні консультації.

— Юрію Ярославовичу, Ви очолюєте університет лише з 2007 року, але й до того часу багато років були при керівництві. Зрештою, Ви тут навчалися і працювали усе життя, добре знаєте університет, його історію, традиції, наукові школи, потенціал колективу. Який фактор, на Вашу думку, сприяє постійному розвитку Політехніки — від Технічної академії до Національного університету зі статусом дослідницького?

— Безперечно, вагому роль у цьому відіграють прекрасні традиції Політехніки, наші потужні наукові школи та видатні науковці, знані в усьому світі, засади демократичності нашого навчального закладу, а також людський фактор, постійне прагнення до вдосконалення, прогресу і новаторства, я сказав би — здорові амбіції. Нам, політехнікам, завжди хочеться, щоб наша альма-матер була найкращою.

От нещодавно під час спортивного тижня наша футбольна команда програла уніфіку, і я запитую: чому так сталося? Ми ж Політехніка, ми не можемо програвати нікому і ні в чому: ні в баскетболі, ні в освіті. Це ж наша Політехніка! Вона має бути найкраща в усьому. Такі мої амбіції, такі амбіції усієї моєї команди, і це почуття має бути головним для усіх політехніків. Оце бажання — завжди бути першими, напевно, і стимулює до постійного прогресу та штовхає вперед. У цьому, звичайно, заслуга всього колективу й окремих особистостей.

— Які завдання Вашої передвиборної ректорської програми уже вдалося виконати, а які ще ні? Що найважче у Вашій роботі?

— Моя програма не розрахована на швидкий успіх, вона різнобічна і довготривала. Та найбільшим досягненням своєї команди я вважаю реалізацію всіх передумов для здобуття університетом статусу дослідницького.

Зараз ми реалізуємо інноваційний проєкт, який фінансується канадцями, — надбудову двох поверхів над 4-м навчальним корпусом. Споруджуємо житловий будинок для працівників університету на 40-50 квартир.

Можу запевнити, що все те, що записано в моїй програмі, навіть, якщо сьогодні ще не довершено, буде обов'язково здійснено.

Серед найважливіших проєктів на перспективу дуже потужним є спорудження великого спортивного комплексу поблизу нашого 5-го гуртожитку, який ми плануємо здійснити спільно з чеськими інвесторами, за підтримки Львівської обласної держадміністрації, обласної ради та мерії. Якщо років через п'ять нам вдасться реалізувати цей проєкт вартістю 208 — 220 млн. грн., то це буде велике досягнення львівських політехніків.

А про найважче в моїй роботі не варто говорити. Я — ректор одного з найбільших і найкращих університетів України, я прийшов на цю посаду свідомо, з власної волі. Я знав, яку ношу беру на свої плечі, тому нести мушу її з гідністю і з радістю. Адже здійснення всього того, що я задумав зробити для своєї альма-матер, буде для мене найбільшою винагородою, варто будь-яких, навіть неймовірних, зусиль.

— Відзначення 165-річчя Львівської політехніки — Ваш перший ювілей у ранзі ректора. Яким Ви хочете його бачити?

— Мені хочеться, щоб це було свято кожного політехніка — як викладача і студента, так і кожного працівника університету, на якій посаді він би не працював. Я хочу, щоб кожен студент відчув, що його рідному університету 165 років і що він причетний до цієї історії, щоб кожен отримав радість і задоволення. Я хочу, щоб це піднесення відчули всі.

— Ваші побажання студентському, науково-педагогічному і всьому колективу університету.

— Що бажають у таких випадках? Звісно, здоров'я, у першу чергу. Але це класичне, традиційне побажання, а я хочу, крім того, побажати всім: і студентам, і викладачам, і працівникам, щоб вони завжди гордилися тим, що вони львівські політехніки. А керівництву університету бажаю забезпечити такі умови, створити таку ауру, яка давала би підстави кожному сказати: „Я пишаюся тим, що є політехніком!“

**Спілкувалася
Ярослава ВЕЛИЧКО**

ВОЛОДИМИР ПАВЛИШ,
ПЕРШИЙ ПРОРЕКТОР ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ:

„Автономія у поєднанні з відповідальністю — основа академічної свободи“

Самоврядний (автономний) дослідницький національний вищий навчальний заклад — це статус, який отримала Львівська політехніка згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 713 від 6 липня 2009 року. Він долучив нас до когорти університетів — економічних суб'єктів, яким притаманна велика самостійність, інтеграція освіти, науки, виробництва і бізнесу, інноваційна діяльність та інноваційно-дослідницький міждисциплінарний характер навчання. Це досить висока планка. Утриматися на цій висоті ми можемо тільки об'єднавши зусилля в реалізації власної стратегії інноваційного розвитку, створивши інфраструктуру, що буде динамічно розвиватися, та сконцентрувавшись на підготовці конкурентоспроможних випускників, здатних оволодіти стратегіями самостійного пошуку і навиками роботи в широкому спектрі інноваційних технологій.

Реальна автономія університету — це не лише додаткові права, а також серйозні обов'язки. На Всесвітній конференції ЮНЕСКО з вищої освіти зазначено: „...Повну академічну свободу й автономію слід розуміти як комплекс прав і обов'язків вищих навчальних закладів, як їхню повну відповідальність перед суспільством та підзвітність йому“.

Принцип автономії у поєднанні з відповідальністю — це основа академічної свободи, задекларованої у Великій хартії університетів та Лімській декларації ще 1988 року, а також у Ерфуртській декларації „До відповідального університету двадцять першого сторіччя“ 1966 року. Цей принцип означає незалежність університетів від держави й інших суспільних чи політичних сил, а також право та можливість самостійно:

- формувати стратегію розвитку й організаційну структуру;
- розпоряджатися власними коштами та іншими ресурсами;

- здійснювати освітню політику (відкриття нових спеціальностей для потреб ринку праці, формування власних навчальних програм, встановлення планів та критеріїв для прийому студентів, аспірантів, докторантів тощо);

- вибирати пріоритети у проведенні наукових досліджень (вибір тематики, форм і методів контролю та звітності);

- регулювати штатний розпис, приймати рішення щодо матеріального стимулювання науково-педагогічних та інших працівників.

Однак необхідно врегулювати питання самоврядності на законодавчому рівні, продумати, як буде здійснюватися ефективний контроль громадськості за діяльністю автономних університетів.

Термін „дослідницький університет“ у світі широко використовують для класифікації вищих навчальних закладів. Він означає приналежність до відносно невеликої кількості університетів (у США — 50 провідних вишів, в Європі — 20) із розвинутою інноваційною інфраструктурою та інтеграцією фундаментальних наукових досліджень з вищою освітою. Усі ці університети готують високопрофесійних фахівців, які є інтелектуальною елітою цих країн. Саме еліта визначає стратегічні напрями й рівень розвитку науки, техніки та технологій, а також гарантує національну безпеку, конкурентоспроможність на світовому ринку.

Найскладнішими завданнями на шляху формування інноваційної моделі розвитку університету є створення науково-інноваційного середовища, інноваційної інфраструктури, вдосконалення системи управління та кадрового забезпечення. Створення науково-інноваційного середовища передбачає формування в університеті

єдиного науково-інноваційного простору з фінансовою підтримкою його функціонування, а саме:

- розроблення концепції та механізмів інноваційної політики в сфері наукової діяльності задля виходу на ринок інвестицій;

- інтеграцію наукового потенціалу університету шляхом ліквідації міжінститутських та міжкафедральних бар'єрів для вирішення конкретних завдань із пріоритетних напрямів науково-дослідницької діяльності, орієнтованої на конкретний результат, тобто на інновації;

- удосконалення матеріально-технічної бази навчально-наукового процесу, поліпшення умов експлуатації оснащення та обладнання, що є в наявності господарських, навчальних та наукових площ;

- створення університетських навчально-наукових центрів із стратегічних напрямів наукових досліджень та інновацій;

- створення передумов для виникнення гнучких тимчасових науково-освітніх структур, наукових груп тощо, які об'єднали б кафедри, лабораторії, вчених різних інститутів, у тому числі й академічних, в рамках дослідницького проекту;

- підтримку та розвиток форм співпраці з науково-дослідними, промисловими, проєктними та іншими організаціями й підприємствами задля спільного вирішення науково-технічних завдань і впровадження наукових розробок у виробництво;

- розвиток прямих зв'язків кафедр, навчально-наукових інститутів із зарубіжними партнерами, створення міжнародних науково-дослідних колективів і консорціумів для здійснення спільних досліджень у галузі фундаментальних та прикладних проблем;

- забезпечення інноваційно-дослідницького, міждисциплінарного характеру навчання, органічної єдності наукового та навчального процесів;
- зосередження основної уваги на підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр“ та науково-освітнього рівня доктора філософії (PhD — philosophy doctor), підготовка якого повинна тривати чотири роки.

Основою магістерської підготовки мають стати не стільки навчальні дисципліни, скільки способи мислення та діяльності. Найважливішим фактором трансформації традиційної освіти в інноваційну є спеціальна організація роботи студентів впродовж навчання в комплексних міждисциплінарних практично-орієнтованих колективах, їх органічне включення в активну творчу діяльність, організація їхньої участі в дослідницькій та проектній роботі. Слід використовувати проблемно-орієнтований підхід до навчання, що дозволяє сфокусувати увагу студента на аналізі та розв'язуванні конкретної проблемної або життєвої ситуації.

Організація навчального процесу повинна передбачати відповідальність самого студента за якість та результати навчання і має базуватися на системі мотивації до навчання та на оновленні знань. У цьому плані слід відзначити, що чинна система оцінювання знань і визначення рейтингу студентів для її

використання на магістерському рівні підготовки потребує серйозного доопрацювання.

Необхідна умова професійного росту магістра, ефективності його наукової діяльності — знання англійської мови як мови доступу до європейської та міжнародної бази знань, мови міжнародного професійного спілкування.

Створення інноваційної інфраструктури передбачає: формування малих інноваційних підприємств, венчурних та впроваджувальних фірм, наукового парку та інших інноваційних структур; об'єднання навколо наукового центру — дослідницького університету — науково-виробничої, навчальної та соціально-культурної зон забезпечення неперервного інноваційного циклу. У науковому парку здійснюється технологічний трансфер, тобто передача у виробництво нових технологій, проекти яких виникли в науковому центрі, а також доведення задуму до стадії випуску продукції. Науковий парк допомагає вченим довести свої ідеї до стадії комерційного продукту, стати підприємцями, організувати власні малі фірми.

Ми сьогодні живемо в умовах жорсткої централізації та контролю, в атмосфері недовіри, підозрливості і невизначеності, коли регламентується структура і навіть зміст документів, зростає кількість форм звітності, планується кількість випускників того чи іншого освітньо-кваліфікаційного

рівня; коли відсутня Національна рамка кваліфікацій, а випускник освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр“ не має первинного місця роботи на ринку праці; коли дипломи, отримані українськими громадянами в Європі або в США, не визнають в Україні та потребують нострифікації на рівні держави, а не визнання університетом, як це є у цілому світі; коли університети фінансують за залишковим принципом, і вони не можуть самостійно розпорядитися заробленими коштами, оскільки ці кошти автоматично вважаються державними. Тому повністю реалізувати вищевказані завдання можливо лише у випадку:

- повної державної підтримки діяльності провідних університетів України як освітніх, наукових та культурних центрів, що задовольняють запити держави, суспільства та особистості в підготовці професіоналів високого рівня;
- врегулювання на законодавчому рівні питань, пов'язаних із автономією провідних університетів України, тобто зі забезпеченням їх повного академічного, фінансового та адміністративного самоврядування;
- докорінної зміни інфраструктури організації наукової діяльності на рівні держави з поділом на академічну (в установах НАНУ), галузеву (в науково-дослідних інститутах) та університетську. Наука має розвиватися, як у цілому світі, в університетському середовищі.

Представники університетів після церемонії підписання Великої хартії. Болонья (Італія), 18 вересня 2009 року

■ АНАТОЛІЙ ЗАГОРОДНІЙ, ПРОРЕКТОР
ІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ, ПРОФЕСОР:

„Конкурувати може тільки якісна освіта“

Стрижневим напрямом діяльності держав-учасниць Болонського процесу є їхня співпраця щодо забезпечення якості вищої освіти. Загалом якість освіти — багатомірне поняття. У Декларації, яку в листопаді 1998 року прийняли делегати Міжнародної конференції з вищої освіти, наголошено, що якість освіти охоплює всі сторони діяльності вищого навчального закладу: навчальні та академічні програми, наукову і дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і студентів, навчально-матеріальну базу і ресурси.

Якісна освіта в контексті Болонської декларації — це не лише сукупність знань та вмінь, що ними повинна володіти особа, яка навчалася за певною освітньою програмою. Це насамперед критерії, форми та методи оцінювання знань. Якісна освіта має міжнародні вимоги. Її гарантує держава і забезпечує конкретний університет. Не випадково питання якості освіти та її гарантій є в центрі уваги як Міністерства освіти і науки України, так і всіх освітян.

Якість вищої освіти — визначальний чинник довіри до навчальних закладів, сумісність національних систем освіти та мобільність студентів. Забезпечити якісну освіту неможливо без:

- науково-педагогічних кадрів відповідного рівня кваліфікації, а також фінансових, матеріальних, інформаційних, навчально-методичних та інших ресурсів;
- чітких вимог до студентів, які треба практично застосовувати під час курсного відбору на навчання;
- врахування сучасних тенденцій розвитку національної та світової вищої школи, рівня розвитку суспільства й економіки в навчальному процесі;
- визначення умов і параметрів системи атестації студентів;
- розроблення та реалізації нових освітніх технологій;

- контролю освітньої діяльності та якості підготовки фахівців як на всіх етапах навчання в інститутах, так і на рівні університету, держави, зрештою, на міжнародному рівні.

4 березня 2008 р. Україна стала повноправним урядовим членом Європейського реєстру забезпечення якості (EQAR). Цей реєстр формують відповідно до Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти. Внутрішні норми вишу, а також зовнішні (державні та міжнародні) стандарти — складові європейської системи забезпечення якості вищої освіти.

Питання забезпечення високої якості освітніх послуг постійно є в полі зору ректорату, Вченої ради університету та її комісії з проблем навчання, яку очолює професор Орест Лозинський. Наприклад, торік, у червні, Вчена рада університету затвердила план заходів щодо розроблення, впровадження та забезпечення функціонування в університеті системи управління якістю (СУЯ). Підтверджує це і наказ ректора університету від 9 червня 2008 р. № 59–10. Через рік Вчена рада розглянула питання „Про стан розроблення та впровадження системи забезпечення якості в університеті“ та прийняла відповідну ухвалу.

За цей час в університеті реалізували такі заходи:

- призначили представника керівництва з якості, створили координаційну раду з питань розроблення, впровадження та забезпечення функціонування системи управління якістю в університеті;
- створили Навчально-консультаційний центр з розроблення та впровадження СУЯ, затвердили положення про нього;
- створили відділ забезпечення функціонування системи управління якістю та затвердили положення про цей відділ;
- навчальні структурні підрозділи призначили уповноважених з питань якості;

- співробітники університету ознайомилися з особливостями розроблення і впровадження СУЯ освітніх послуг та питаннями забезпечення якості освітніх послуг;

- розробили документацію, необхідну для впровадження СУЯ в університеті;
- проаналізували якість підготовки фахівців у Львівській політехніці.

Вчена рада університету розглянула та затвердила:

- Положення про організацію контролю якості підготовки фахівців;
- Положення про оцінювання залишкових знань студентів у формі комплексних контрольних робіт із навчальних дисциплін;
- Тимчасове положення про оцінювання роботи науково-педагогічних працівників кафедр та визначення їхніх рейтингів.

Всі ці внутрішні нормативні документи набрали чинності після відповідних наказів ректора. Ними активно послуговуються у своїй щоденній роботі викладачі, кафедри та навчально-наукові інститути.

Над чим далі працюватимемо в системі управління якістю освіти? Які нові освітні послуги зможе отримувати наш студент? Насамперед, організуємо внутрішні авдити СУЯ освітніх послуг; проведемо моніторинг та проаналізуємо чинники, що впливають на якість освітніх послуг; розробимо систему засобів запобігання невідповідностей і системи коригувальних дій; сертифікуємо СУЯ та надалі її поліпшуватимемо.

Варто наголосити, що ефективно реалізовувати всі заходи, які стосуються забезпечення якості освітніх послуг як основного чинника підвищення їхньої конкурентоспроможності можливо лише за умови зростання самоконтролю на всіх рівнях управління, впровадження тестових технологій оцінювання знань — із кожної навчальної теми, модуля, дисципліни. Також доречно здійснювати моніторинг якості підготовки фахівців у автоматизованій інформаційно-аналітичній системі університету.

Передумови до трансформації

Для трансформації Політехніки в дослідницький університет сформована структура науково-навчальних інститутів, у яких зосереджена освітня та наукова діяльність. Успішно діє НДКІ „ЕЛВІТ“, конструкторське бюро, навчальні й науково-навчальні центри, органи сертифікації, мережа наукових лабораторій, Науково-навчальний центр із правами Відділення цільової підготовки Національного університету „Львівська політехніка“ і ЗНЦ НАНУ. Стимулюємо створення міжкафедральних і міжінститутських творчих колективів для виконання комплексних наукових проєктів, що є передумовою створення науково-навчальних центрів.

Науковці Львівської політехніки успішно виконують наукові дослідження з різними джерелами фінансування: з державного бюджету, за державним замовленням, за кошти фонду фундаментальних досліджень, виконання госпдоговорів, наукових грантів. У результаті досягнуто одного із найкращих серед українських університетів показників співвідношення залучених коштів до фінансування з державного бюджету на рівні 1,5:1. Ми розробили ефективніший алгоритм і процедуру розгляду підсумкових та проміжних звітів про виконання проєктів та запитів на нові проєкти, які фінансуються з державного бюджету.

Львівська політехніка має велику кількість докторів, кандидатів наук та наукових працівників. В університеті розвинута інфраструктура підготовки наукових кадрів. У нас діють 17 спецрад за 47 спеціальностями, є приблизно 450 аспірантів і докторантів. Ми готуємо аспірантів більш ніж за 60 спеціальностями та реалізуємо підготовку аспірантів через науково-навчальні програми. Це важливий елемент у контексті за-

ЗОРЯН ПІХ, ПРОРЕКТОР ІЗ НАУКОВОЇ РОБОТИ, ПРОФЕСОР:

„На рівні провідних університетів світу“

конопроєкту „Про вищу освіту“, де підготовка аспірантів трансформується в підготовку докторів філософії як третій науково-освітній рівень.

Політехніка веде активну міжнародну співпрацю в освітній і науковій сферах.

Важливим чинником, який гарантує ефективну роботу дослідницького університету, є інформаційне забезпечення. Ми вдосконалили його, передусім, завдяки наданню науковим підрозділам доступу до інформаційних ресурсів — як українських, так і міжнародних. Сприяє цьому й ефективна робота університетського сайту „Наука“.

Важливою для дослідницького університету є видавнича діяльність, тобто можливість оперативного видання монографій, підручників, наукових фахових видань.

Львівська політехніка за останній час провела ряд заходів для стимулювання участі молодих науковців у розвитку наукових досліджень. Успішно діє програма грантів Політехніки для молодих науковців, адже саме від них багато в чому залежить функціонування дослідницького університету.

Статус дослідницького — як реалізація принципу автономності вишу — надає право остаточного присудження наукових ступенів. Варто зазначити, що таке право передбачає вищий рівень відповідальності за весь процес атестації, починаючи від первинної експертизи дисертації, а також строге дотримання усіх вимог на всіх стадіях атестаційного процесу.

Завдання на перспективу

Які ж завдання стоять перед Політехнікою? Передовсім, це створення передумов для виконання наукових досліджень на такому рівні, який забезпечить отримання науково-технічних результатів світового рівня.

Нам належить сформулювати систему пріоритетних напрямів наукових досліджень, створити потужні наукові колективи і на їх основі — науково-навчальні

центри задля одержання вагомих наукових і прикладних результатів та раціонального використання бюджетних коштів на фінансування науки.

Треба підвищити рівень інноваційної привабливості наукових розробок, розвинути інноваційну структуру для реального впровадження результатів і їх комерціалізації.

Мають перспективу ті напрями, які стосуються нанотехнологій, новітніх технологій, енергоефективності, інформаційних технологій. У Політехніці вже формуються провідні наукові групи, які й працюють у цих напрямках.

Зокрема, професор Андрій Пелешишин (кафедра ІСМ) займається розробленням методики автоматизованого аналізу та консолідації оцінювальних суджень користувачів соціальних середовищ World Wide Web у предметних галузях. Мета проєкту — реалізація методики, яка дозволяє формувати єдиний масив відгуків на певні товари та послуги шляхом сканування соціальних середовищ World Wide Web та виявлення в них оцінювальних суджень, їх поглибленого аналізу й консолідації в єдиній базі знань.

Розробки професора Івана Григорчака (кафедра ІМПФ) — молекулярний накопичувач енергії, гальванічний елемент надвисокої ємності, фотоаккумулятор — настільки успішні, що іноземні фірми уклали угоди на використання цих розробок у своїх виробництвах. Кожна з розробок підтверджена патентом України. Приладів такого класу в Україні та Східній Європі не виробляють.

Використання сонячної енергії для автономного джерела живлення на гнучких елементах застосував і професор Григорій Ільчук (кафедра фізики). Завдяки гнучкості (25%) основних компонентів автономних джерел живлення, вони можуть бути встановлені на різні текстильні та їм подібні вироби, наприклад: сумки, одяг, парасолі, намети тощо. Вони легко пакуються, транспортуються та зручні

→ Закінчення. Початок на 9 с.

у користуванні. Суттєва перевага — здатність забезпечувати енергією в широкому інтервалі освітленості (від 5% до 100%) за рахунок більшої ефективності відбору енергії. Окрім того, ефективний відбір енергії від сонячних елементів дозволяє здешевити систему в цілому. На сьогодні найдорожчим компонентом таких джерел живлення є сонячні елементи, а ефективніший відбір енергії дозволяє знизити їхню кількість без зменшення кількості виробленої енергії.

На кафедрі органічної хімії Львівської політехніки під керівництвом професора Станіслава Воронова розробили технологію ковалентного закріплення полімерного каркасу гідрогелю до полімерної поверхні та створені гідрогеліві планарні лікувальні засоби. Закріплення гідрогелів до полімерної поверхні дозволяє поєднати унікальні властивості гідрогелю — мімікрії тканин живого організму з фізико-механічними властивостями полімерної підкладки. Таке поєднання дозволяє гнучко організувати цикли обезводнення, стерилізації та набрякання гідрогелів із сорбцією низки лікувальних препаратів

різного призначення (обезболюючих, бактеріостатичних, терапевтичних, гемостатичних). Поєднання таких властивостей дозволяє організувати виробництво ряду лікувальних засобів для оперативної допомоги. Постачання в лікувальні заклади гідрогелевих пов'язок у висушеній формі дозволить гнучко використовувати необхідні лікувальні властивості таких пов'язок за рахунок сорбції в них індивідуального для пацієнта набору терапевтичних препаратів.

Тему медицини та біотехнологій продовжують дослідження доцента Олександра Заїченка (кафедра органічної хімії) у співпраці з членом-кореспондентом НАНУ Ростиславом Стойкою (Інститут біології клітини НАНУ). Науковці розробляють функціональні наноконізати біомедичного застосування, зокрема: нові олігоелектролітні носії та нанорозмірні системи контрольованої доставки ліків та нові нанорозмірні люмінісцентні, рентгенконтрасні та плазмонрезонансні маркери патологічних клітин.

Але нам треба ще докласти зусиль до вдосконалення системи підготовки наукових кадрів у відповідності до нового закону „Про вищу освіту“. Треба ще

працювати над програмами доктора філософії, переглянути магістерські програми та наповнити їх науковою складовою. Також необхідно наситити навчальний процес науковими дослідженнями, а для цього слід модернізувати матеріально-технічну базу наукових і навчальних лабораторій. Не можна говорити про високий рівень науки, якщо навчання вестиметься на застарілому обладнанні. У постанові Кабміну задекларовано передбачити кошти на оновлення приладної бази. Тут я бачу дві складові: не тільки унікальне наукове обладнання, але й переоснащення навчальних лабораторій. Якщо ці кошти з'являться, то вони мають бути розподілені саме на такі потреби.

Ще одним завданням для нашого колективу є формування центру фундаментальних досліджень. Ми вже ведемо підготовчу роботу для його створення. Це має бути своєрідне ядро, в якому будуть сконцентровані сучасні прилади для потреб кількох науково-навчальних центрів та інших підрозділів університету й навіть регіону. Такий центр ефективно працюватиме, обслуговуватиметься і забезпечуватиме високу якість досліджень.

ЮРІЙ РАШКЕВИЧ, ПРОРЕКТОР ІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ, ПРОФЕСОР:

„Розвиток міжнародних зв'язків отримав новий імпульс“

Упродовж останніх років розвиток міжнародних зв'язків Львівської політехніки отримав новий імпульс. Про це свідчать підписані комплексні угоди про співпрацю з понад 50 провідними університетами Європи, Америки та Азії. Особливо слід відзначити плідну кооперацію з провідними технічними університетами Польщі. Співпраця в рамках цих угод має загальнорегіональний вимір: проводимо міжнародні конференції, публікуємо спільні видання, відбувається широкий обмін викладачами та студентами. Ми стали базою для встановлення тісних

зв'язків між промисловцями України та Польщі.

Розширюються і поглиблюються зв'язки з вищими Німеччини (Технічний університет Ільменау, Вищі технічні школи Цвікау, Гіссена-Фрідберга, Ерфурта, Гофа), Англії (університети Ковентрі, Дербі), Франції (університет Анрі Пуанкаре та Сержі-Понтуа), Австрії (Технічні університети Відня, Грацу), Італії (університети Камеріно та Флоренції), Канади (університети Мак-Мастер, Манітоба, Саскачеван), США (університет Джорджії та Вейнський), Швеції (Королівський технологічний

інститут), Японії (університет Судзукі), Тайваню (університет Чао-Тунг). Ми співпрацюємо з провідними навчальними закладами Росії, Чехії, Словаччини, Угорщини та інших країн Європи.

Щорічно понад 300 наших викладачів та співробітників проходять стажування за кордоном, беруть участь у наукових конференціях, виконують спільні міжнародні проекти, зустрічаються в рамках спортивного та культурного обміну. Водночас щорічно понад 400 представників закордонних університетів з тією ж метою відвідують Львівську політехніку. Великі між-

народні асоціації та фонди регулярно проводять у нашому університеті свої регіональні семінари та презентації.

Одним з пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва є участь викладачів, науковців та студентів у міжнародних проєктах та програмах, які фінансують Європейська Комісія (Tempus, CEI, 7FP, INTAS), Канадська аґенція міжнародного розвитку (CIDA), Німецька служба академічних обмінів (DAAD), Аґенція міжнародного розвитку США (USAID) та інші фонди і програми. Успішна реалізація таких проєктів не лише дозволяє підвищити кваліфікацію наших співробітників та оновити матеріальну базу, а й спонукає до розвитку нових навчальних програм та наукових напрямів, до створення нових структурних підрозділів і розроблення та впровадження нових технологій навчання. Упродовж останніх десяти років у Львівській політехніці профінансували ряд великих освітніх проєктів на загальну суму близько 3 млн. доларів.

Фінансування спільних проєктів здійснюють і національні інституції. До прикладу, уряд Швеції впродовж 2004 — 2007 років спонсорував спільний українсько-шведсько-польський проєкт „Утилізація твердих відходів“. Міністерство закордонних справ Польщі фінансує ряд проєктів у галузі електронного навчання, партнером в яких є Польсько-Японський інститут інформаційних технологій у Варшаві.

Наш університет бере активну участь у заходах, пов'язаних із приєднанням України до Болонського процесу. Ми широко залучаємо закордонних партнерів до розробки спільних навчальних планів, створюємо можливості для студентів та аспірантів для навчання за кордоном, обмінюємося досвідом в галузі використання кредитно-

трансферних систем, удосконалення управління університетом. За програмою „Темпус“ Львівська політехніка у 2004 — 2005 роках у співпраці з Міністерством освіти і науки України успішно виконала проєкт „Впровадження ECTS в українських університетах“, а в 2007 — 2008 роках — проєкт „Управління університетом в контексті Європейського простору вищої освіти“.

Великої уваги надаємо участі співробітників Львівської політехніки в міжнародних конкурсах індивідуальних проєктів. Наші провідні науковці регулярно отримують гранти програми Фулбрайта, DAAD, NATO, Австрійської служби академічних обмінів, Королеви Ядвіги тощо.

Університет бере активну участь у багатьох міжнародних асоціаціях — Європейській асоціації університетів, Асоціації університетів карпатського регіону, Міжнародній асоціації обміну студентами для освоєння технічного досвіду IAESTE тощо. У вересні поточного року ректор нашого університету професор Юрій Бобало від імені Львівської політехніки підписав у Болонії Велику хартію університетів.

Особливо активно розвивається міжнародне студентське співробітництво: органи студентського самоврядування мають дво- та багатосторонні навчальні, культурні й спортивні зв'язки зі студентами Польщі, Росії, Німеччини, Франції й інших країн. Львівська політехніка — перша серед

Ректор Юрій Бобало та генеральний директор Lafarge — Ukraina BAT „Миколаївцемент“ Єжи Собали підписують угоду про співпрацю

університетів України — стала членом та створила локальний осередок міжнародної Європейської ради студентів технічних університетів (BEST), в рамках якої проходять ярмарки кар'єри, школи-семінари, тренінги, обміни спортивними командами та колективами художньої самодіяльності. Аналогічно відбувається співпраця також із німецькою студентською асоціацією технічних спеціальностей Bonding, польською молодіжною організацією „Parlament studentów Rzeczypospolitej Polski“ та іншими молодіжними й студентськими організаціями за інтересами.

Зростає зацікавлення іноземних громадян до навчання у Львівській політехніці. Нині понад 220 іноземних студентів та аспірантів навчаються як на контрактній основі, так і в рамках міждержавних угод. В основному до нас на навчання прибувають студенти з країн СНД (Росія, Білорусь, Казахстан, Молдова), Центральної Європи (Греція, Польща), Північної Африки (Туніс, Марокко), Близького Сходу (Йорданія, Ліван, Палестина), Азії (Китай, В'єтнам, Монголія) тощо. Загалом у Львівській політехніці навчаються студенти та аспіранти з 20 країн світу.

Університет відіграє важливу роль у налагодженні комплексної співпраці з представниками українських громад за кордоном. Зокрема, у червні 2008 року Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків із діаспорою Львівської політехніки успішно провів міжнародний Конгрес „Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті“, в якій взяло участь понад 470 учасників, у тому числі — 240 іноземних гостей із 28 країн світу.

Можна стверджувати, що Львівська політехніка стала регіональним центром міжнародного співробітництва у сфері освіти, науки та культури.

Делегація Посольства Японії в Україні під час презентації системи електронного навчання на кафедрі АСУ ІКНІ

□ ДМИТРО ФЕДАСЮК, ПРОРЕКТОР
ІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ, ПРОФЕСОР:

„Університет активно інформатизується“

У грудні 2008 року ректор Юрій Бобало підписав програму інформатизації університету на 2008 — 2010 роки, яка успішно реалізується.

Одна зі складових цього процесу — впровадження віртуального навчального середовища Львівської політехніки. Рік тому група працівників під керівництвом проректора з науково-педагогічної роботи (навчальний процес та інформатизація) професора Дмитра Федасюка створила віртуальне навчальне середовище (ВНС). Мета — дистанційно надати студентові необхідне методичне забезпечення та систему самотестування і контролю знань.

— Щоб розпочати цю роботу, ми уклали угоду з НТУУ „КПІ“ та підготували там на курсах підвищення кваліфікації 22 наших викладачів, які отримали сертифікати державного взірця. Вони тепер проводять відповідні навчання для наших працівників. За минулий навчальний рік 190 викладачів пройшли в два тури курси підвищення кваліфікації, — розповідає Дмитро Васильович. — Прослухавши теоретичний матеріал і виконавши лабораторні заняття, слухачі розробили і помістили у віртуальне навчальне середовище кожен зі свого предмету методичне забезпечення: лекції, тести тощо. На спеціальному семінарі відбувся захист цих електронних модулів перед комісією на чолі з начальником методичного управління Романом Коржем. Таким чином, у нас уже як мінімум 150 дисциплін представлені у віртуальному навчальному середовищі в повному обсязі. Вже розробили відповідний посібник для слухачів.

Це середовище інтернеторієнтоване. Особливо актуальне ВНС для заочників.

— Багато старшокурсників працює, деякі студенти мають індивідуальні графіки складання сесії, беруть участь у різних наукових заходах за межами Львова. Ми повинні йти їм назустріч, — переконаний Дмитро Федасюк.

Зараз на часі інноваційні технології, зокрема, створення мультимедійних курсів, коли лекцію, яку читають в одній аудиторії, можна дивитись через корпоративну мережу в інших класах, коли можна записувати відеолекції, відеосемінари тощо. Студент повинен мати програму курсу, список літератури, щоб знати, що буде вчити з конкретного предмету, зорієнтуватись, що йому потрібно, що він має вміти.

Друга складова автоматизації навчального процесу — системи автоматизованого контролю знань студентів (тестові технології).

— Ми створюємо інформаційно-навчальний комп'ютерний комплекс на двох поверхах бібліотеки. 18 комп'ютерних лабораторій з 250 комп'ютерами — це добра база, щоб організувати масштабне потокове тестування знань студентів, яке допоможе викладачеві позбутися рутини, коли треба перевіряти стоси студентських робіт. З другого боку, ця система мала би надати студентові можливість самотестуватися, самонавчатися, бачити свої знання, оцінювати їх самому, тобто це — своєрідний інструмент для самостійної роботи студента. В цьому комплексі доступний буде також інтернет, електронна пошта.

Третя складова інформатизації — створення та закупівля сучасного програмного забезпечення для різних дисциплін, напрямів та спеціальностей. Зараз практично кожен із напрямів має своє програмне забезпечення.

У Львівській політехніці створюють відповідні навчальні комплекси. Зокрема, в Інституті інженерної механіки та транспорту створений навчальний центр „Комп'ютерні технології проектування і обробки виробів“, якому британська компанія Delcam plc. надала своє програмне забезпечення. При кафедрі опору матеріялів створений подібний центр з автоматизованого розрахунку інженерних конструкцій ім. М. Т. Губера, вони теж отримали відповідний програмний комплекс Femap-Nastran. Зараз великий пакет програмного за-

безпечення, комп'ютерної та офісної техніки, обладнання отримає Інститут геодезії за грантом від Державного комітету України із земельних ресурсів.

Ще одна складова — інформатизація процесів навчання, системи супроводу навчального процесу. Влітку успішно працювала система „Абітурієнт“. У кожному деканаті встановлено відповідне програмне забезпечення, за допомогою якого вносили інформацію про абітурієнтів, реєстрували подання оригіналів документів, формували наказ на зарахування.

Розробили та впроваджуємо системи „Розклад“, „Навчальні плани“, у тестовому режимі впроваджуємо системи „Деканат“ і „Кадри“.

— Ще одна система, над якою ми працюємо, — „Випускник — працевлаштування“, — каже Дмитро Васильович. — Вона дозволить гнучко та швидко пропонувати на ринку праці наш „товар“ — випускників, скеровувати їх в процесі підготовки, формувати їм окремі індивідуальні навчальні плани, щоб вони готувались практично під конкретного замовника. Так само зможемо побачити якість дипломних проєктів і як вони впливають на працевлаштування. Раніше 70% наших студентів були львів'яни, а 30% — приїжджі, зараз навпаки. Це все треба показати, щоб роботодавці з регіонів могли зорієнтуватися. Вони можуть проплатити своїм землякам навчання, скоригувати для своїх майбутніх працівників навчальні плани. За якийсь час ми матимемо можливість побачити кар'єру кожного випускника.

— Ми здійснили реструктуризацію ЦІЗу, відокремивши надання послуг стороннім, укладання мережі в структуру ЦЗТЕ ЗТІ, а діяльність ЦІЗу зосередили на розробленні ПЗ, а також на його впровадженні, документуванні, супроводі, адмініструванні, — підсумовує Дмитро Федасюк. — Це потребує високої кваліфікації програмістів, фахівців ІТ. До слова, на таких фахівців у Львові великий попит.

Підготувала Тетяна ПАСОВИЧ

□ **ВОЛОДИМИР КРАЙОВСЬКИЙ,**
ПРОРЕКТОР ІЗ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ РОБОТИ:

„Львівська політехніка змінює своє обличчя“

Те, що ми зробили навколо головного корпусу — це лише початок із запланованих змін. Незабаром іншою стане територія за відомим містком Тульє. Ми вже познімали господарські приміщення, що виходили на територію подвір'я, підрівнюємо рельєф. За планом там теж буде невеличкий студентський відпочинковий сквер. А от невеличку будівлю, що при виїзді з території головного корпусу, реставруємо, адже це пам'ятка архітектури: її збудували ще до появи тут головного корпусу.

У планах — облаштування паркових зон навколо першого, четвертого, п'ятого і дев'ятого навчальних корпусів. Чекає свого часу й територія поблизу третього навчального корпусу, частина якої належить містові, тому йдуть перемовини з міською владою щодо її покриття новим асфальтом.

У полі нашої діяльності — зміцнення матеріально-технічної бази університету. Все це ми здійснюємо згідно з річним планом ремонтно-відновлювальних робіт. Цьогоріч, наприклад, особливу увагу приділяти

великим об'єктам. Переобладнано два поверхи студентської бібліотеки на комп'ютерні класи. До слова, їх незабаром введуть у експлуатацію, реконструюємо навчальний корпус № 21 у Стрийському парку, упорядковуємо навчальний полігон у Бережанах. Триває робота з благоустрою території відпочинкового табору в Славську.

Наказом ректора створена комісія, яка має найближчим часом підготувати перспективний план зміцнення матеріально-технічної бази університету. Нею будуть також передбачені заходи щодо подальшої енергоощадності, адже у нашому підпорядкуванні вісім газових підвальних котельень, що потребують оновлення. Наступного року одну-дві замінимо. Плануємо заміну вікон у корпусах. Зокрема, у навчальних корпусах № 1 та № 5 (в останньому — сходовий марш та вітражне скління), а також у переходах між корпусами № 1 і № 2, № 1 і № 4.

У планах роботи на наступний рік — ремонт санвузлів у навчальній зоні (їх у нас 99), що потребують капітального ремонту. Продовжимо відновлювати й аудиторний фонд, а це 9 лекційних приміщень у навчальному корпусі № 1 (праве крило) і ті авди-

торії, які закріплені за інститутами. У перспективі хочемо відновити підземні переходи між корпусами. Сподіваюся, що з часом вдасться облаштувати внутрішні подвір'я як у головному, так і в третьому та восьмому корпусах. Удосконалення чекають навчальні корпуси № 4, де плануємо надбудову, та № 6 і № 6А.

Як тільки надійде державне фінансування, розпочнемо капітальний ремонт гуртожитку № 4. Також розпочинаємо ремонт гуртожитку № 1. Потрібно замінити комунікації в гуртожитках № 14 і № 15, адже свій ресурс вони вже вичерпали, а також електромережі в гуртожитку № 12. Серйозної реконструкції вимагає й територія студмістечка, бо те, що там є — це вже позавчорашній день.

Звичайно, зустріти 165-річчя своєї альма-матер хочеться якнайкраще, тож намагаємося зробити все від нас залежне, аби Політехніка була гарна і якнайшвидше стала взірцем для інших вишів України. Знаю, що нам усе вдасться, адже маємо керманіча, який не лише генерує безліч ідей, а й знаходить відповідні кошти для цих ідей, які ми з великою приємністю втілюємо у життя.

Мабуть, усі помітили, як змінився останнім часом вигляд Львівської політехніки. Зникли старі дерева і кущі, перед входом до головного корпусу милують око барвисті квіти у великих вазах і на клумбі. Неподалік, по обидва боки від клумби, весело дзюрчать фонтани, на майданчиках встановлені лавки, вздовж заасфальтованих алейок і доріжок — красиві ліхтарі. Від весни до осені довкола зеленіє доглянута трава. З появою шлагбауму й охоронців політехніки можуть спокійно залишати на стоянці своїх сталених „коней“. Довкілля стало просторніше, привабливіше, чистіше.

БОГДАН МОРКЛЯНИК, ПРОРЕКТОР ІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ:

„Дбаємо про умови життя і праці“

Про покращення умов життя, навчання і праці студентів, аспірантів та працівників університету дбає соціальний відділ Львівської політехніки. Найважливіший напрямок його діяльності — забезпечення політехніків житлом.

— Незважаючи на те, що житлові питання — досить важка тема, — зазначив проректор із науково-педагогічної роботи та соціального розвитку Богдан Моркляник, — нас дуже тішить, що студентів ми житлом забезпечуємо. Гостріше стоїть питання забезпечення житлом працівників університету.

Найбільшою проблемою, за словами Богдана Васильовича, є житловий кодекс, який залишився нам у спадок від радянських часів. Він не дозволяє виселяти з сімейного гуртожитку тих, хто вже давно не працює в Політехніці. Через це нікуди поселяти працівників, які потребують житла.

— У Політехніці, — наголосив проректор, — започаткували інвестиційну

програму на будівництво житла для працівників та гуртожитку для студентів. Однак через економічну кризу інвестори не можуть виконати свої зобов'язання вчасно. Тому до покращення ситуації на ринку нерухомості відтерміновано реалізацію інвестиційних зобов'язань.

Соціально-побутові питання — це ще один важливий напрямок діяльності відділу. Завдяки йому працівники та їхні діти можуть отримувати матеріальну допомогу на здешевлення путівок для відпочинку на навчально-оздоровчих базах університету, а діти працівників у день святого Миколая отримують подарунки за рахунок коштів соціального страхування. Політехніки у позаробочий час на пільгових умовах можуть користуватися спортивними залами, спорудами та майданчиками, займатися у спортивно-оздоровчих групах. Також відділ сприяє розвитку та фінансуванню колективів художньої самодіяльності Народного дому „Просвіта“, спортивних команд університету з різних видів спорту та спортивного клубу. Окрім цього, в обов'язки соціального відділу входить забезпечення умов праці й дотримання вимог пожежної безпеки.

Невід'ємною складовою роботи соціального відділу є стипендійна комісія. Чи не найяскравіший приклад її діяльності — надання пільг студентам комерційної форми навчання, які втратили годувальника; напівсиротам, в сім'ях яких склалося тяжке матеріальне становище; інвалідам дитинства й інвалідам I та II груп, годувальники яких втратили працездатність в період навчання; студентам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, яке відбулося у період навчання. Розмір пільги встановлюють індивідуально на один навчальний рік відповідно до поданих документів і він не може перевищувати половини вартості оплати за один навчальний рік. Також ця комісія сприяє соціальному захисту учасників навчального процесу, надаючи матеріальну допомогу та заохочення за визначні досягнення.

— На сьогодні в Політехніці налагоджена добра співпраця між адміністрацією та профкомом. Маємо Колективний договір, який регламентує соціальні гарантії університету, в якому цілий розділ присвячений організації соціального захисту, — підсумував проректор.

Наталія ПАВЛИШИН

ВОЛОДИМИР ГАЙДУК, ГОЛОВА ПРОФКОМУ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ:

„Працівники мусять відчувати користь профспілки“

Найболючіші проблеми

Зазвичай, в організаціях, установах, на виробництві є первинні профспілкові організації. Навіщо їх створюють? І чи конче працівник потребує профспілки? Голова профспілкового комітету первинної профспілкової організації працівників освіти і науки НУ „Львів-

ська політехніка“ Володимир Гайдук, який обіймає свою посаду понад 15 років, запевняє, що профспілка є для соціального захисту працівників. Це її найголовніше завдання. У профспілці вирішують питання оплати і нормування праці, а також соціальні та побутові. Для цього діють кілька комісій: виробничих і правових відносин, охорони

та умов праці, житлово-побутова, з питань соціального страхування й оздоровлення.

Загалом усю роботу профкому організовує оргкомісія. У ній планують роботу, оформляють протоколи засідань, готують теми до обговорення на засідання профкому.

Сферою діяльності комісії з виробничих і правових питань є оплата праці, відпусток, доплат тощо. Очолює комісію Михайло Олійник.

— Звичайно, — каже Володимир Гайдук, — маємо ще багато невирішених питань у цій сфері, зокрема, питання виплати працівникам 15 відсотків від зарплати за четвертий рівень акредитації університету, що передбачає Галузева угода. Два роки ніхто не отримує таких доплат, бо немає фінансування від Міністерства освіти і науки.

Тривалий час у нас не визнавали педагогічними працівниками завідувачів лабораторій, методистів, які за законодавством належать до педагогічних працівників. Спираючись на статтю 57 Закону „Про освіту“, їм належить виплата винагороди за сумлінну працю, а також матеріальної допомоги на оздоровлення. Саме тепер у профспілці вирішують ці питання. Уже розроблені нормативні документи щодо перерахунку на профспілковий комітет 0,3 відсотка від фонду зарплати на культурасову, спортивну, фізкультурно-оздоровчу роботу, на здешевлення оздоровлення.

Багато проблем доводиться розв'язувати і житлово-побутовій комісії, яку очолює Михайло Глобчак. Володимир Григорович показує план заселення гуртожитку для працівників. Однак на сьогодні багато співробітників, які давно мають власне житло й не мешкають у гуртожитку № 6, не поспішають звільняти кімнати. За спільним погодженням із адміністрацією та профспілковим комітетом, цю проблему тепер розглядають у суді.

З іншого боку, зазначає голова профспілки, у Політехніці житлові проблеми розв'язують значно ефективніше, ніж в інших львівських вишах. Підтвердженням цього є те, що за роки Незалежності понад 200 працівників отримали житло — це колишній гуртожиток № 13 і половина гуртожитку № 12. Вдалося побудувати 25 квартир на Сихові та надати працівникам ділянки для індивідуальної забудови.

На сьогодні діє договір між університетом і українсько-канадською фірмою, який передбачає будівництво житлових будинків на території Політехніки. Вже

збудували один будинок на вулиці Лукаша, незабаром розпочнуть зводити другий. За попередньою домовленістю, інвестор виділить приблизно 50 — 60 квартир для працівників університету в будинку на вулиці Лазаренка. Хоча деякі працівники на пільгових умовах можуть придбати помешкання у будинках на вулиці Лукаша.

На жаль, наразі ми послуговуємося застарілим житловим законодавством. Відповідно до нього, ми зобов'язані поставити на житлову чергу всіх, хто зареєстрований в аналогічній черзі міськради. Отже, житло може насамперед отримати не той, хто його зовсім не має, а той, хто потребує поліпшення житлових умов. Проблема розв'яжуть лише тоді, коли у державі зміниться житлове законодавство.

На підмогу — колективний договір

Щоб ефективно здійснювати найважливіші заходи з поліпшення умов і охорони праці, у комісії, яку очолює Михайло Лазорик, близько двадцяти років, крім основного державного законодавства, послуговуються колективним договором. Усі положення цього документа чинні у Львівській політехніці. Спочатку такий договір укладали щорічно, тепер — раз на два роки, адже, як показує досвід, основні положення цього документа здебільшого залишаються. Однак передбачено, що в колективний договір завжди можна вносити уточнення.

Щорічно укладають також додаток до колективного договору — угоду, де передбачено здійснення заходів із питань охорони й умов праці. В угоді зазначено певні суми на проведення таких заходів, також ідеться про поточний контроль охорони праці, проведення медоглядів тощо. Для того, щоб такі заходи не здійснювали формально, в кожному підрозділі університету є інспектор із охорони праці.

Серед здобутків університетського профкому Володимир Гайдук називає оздоровчі заходи, які влітку успішно вдалося провести в оздоровчих таборах для працівників та їхніх дітей. Відрадно, що на 50 відсотків здешевлено путівки для сімейного відпочинку, а для дітей — аж на 70 відсотків. На цей захід, за взаємною згодою адміністрації та профспілки, виділили близько 0,5 млн. грн.

Також є співпраця з Народним домом „Просвіта“, колективами художньої самодіяльності, спортклубом, з якими профком проводить спільні оздоровчі

заходи: спартакіяду серед працівників, сприяє пільговій оплаті за користування басейном тощо.

У співпраці з адміністрацією

Розповідаючи про щоденну працю профкому, Володимир Гайдук часто наголошує на тому, що завжди вдається знаходити порозуміння з керівництвом. Адміністрація університету позитивно сприймає всі пропозиції та зауваження профспілки, а в дискусіях вони завжди досягають консенсусу.

Представники профкому беруть участь у роботі Вченої ради та ректорату. Вже згадуваний колективний договір розробляє комісія, до якої входять і профкомівці, й адміністрація університету. Також вони спільно беруть участь у роботі табірної ради, комісія із атестації працівників, разом складають кошториси та контролюють їхні витрати. Серед спільних здобутків профкому та адміністрації Володимир Гайдук називає й те, що вдалося змінити оплату за заміщення посад із 50-ти до 100 відсотків, а також доплату працівникам у нічний час — із 30-ти до 40 відсотків.

— Та чи часто співробітники звертаються зі своїми проблемами до профкому?

— Не так уже й часто, — каже Володимир Григорович. — Наприклад, останнім часом ми мали звернення від деяких науково-педагогічних працівників. Їхні питання стосувалися врахування до педагогічного стажу роботи в школі, де вони працювали до приходу в Політехніку. А завідувачі лабораторій зверталися з приводу тривалості їхньої профспілкової відпустки. І ми довели, що вони можуть відпочивати 42 дні. Були й скарги на нетактовне ставлення деяких комендантів до своїх підлеглих, і ми вживали відповідних заходів.

Та керівник профспілки наголошує, що здебільшого працівники звертаються з приводу матеріальної допомоги:

— Звісно, ми допомагаємо. Так складається, що витрачаємо на це 40 відсотків профспілкового фонду, однак хочу нагадати, що профспілка — це не каса взаємодопомоги. Її головне завдання — захищати працівника.

Чого сьогодні найбільше потребує профспілка Політехніки? Насамперед — доброго, чіткого законодавства, де не буде різних трактувань і суперечностей, а також повернення права законодавчої ініціативи.

Ірина МАРТИН

Інтелектуальний центр університету

„Тут мертві живуть, і німі говорять,“ — так з латинської перекладають напис на фронтоні будинку Науково-технічної бібліотеки Львівської політехніки. Мертві — автори книг, німі — самі книги, завжди готові передати свою мудрість читачеві. Щоденно сюди на зустріч з книгою приходять 1,5 — 2 тис. відвідувачів

Книгозбірню Політехніки щорічно відвідує понад 25 тис. користувачів, її фонди налічують понад 1 млн. 860 тис. одиниць зберігання. А почалася її історія 165 років тому. Бібліотека пережила пожежу в революційні дні 1848 року, розвиток у другій половині XIX ст., коли оселилася у вишуканому приміщенні головного корпусу Політехнічної школи (нині тут функціонує виставка науково-технічної продукції університету). Активні зміни в науці й освіті, збільшення кількості студентів наприкінці XIX — на початку XX ст. посприяли тому, що бібліотека у 1934 році отримала власну домівку — будинок неподалік від головного корпусу, на вул. Нікоровича (нині Професорська).

У роки Другої світової війни книгозбірня зазнала відчутних втрат: постраждала її будівля та частина фондів, до Німеччини вивезли тисячі томів цінної літератури. Найінтенсивніший розвиток НТБ припав на 70-80-ті роки минулого століття, тоді ж для неї побудували ще один корпус.

В умовах незалежної України бібліотека зосередилася на оптимальному забезпеченні наукового, навчально-педагогічного та виховного процесу Політехніки — через комплектування фонду необхідною літературою й через перехід до стандартів інформаційного суспільства.

Значна частина основного книжково-журнального фонду НТБ — це наукова й навчальна література, насамперед, технічної, природничої та менше соціально-економічної тематики. Є й чималі запаси художньої літератури. Як розповів директор бібліотеки Олександр Шишка, нині фонди НТБ поповнюють шляхом купівлі, книгообміну (з бібліотеками вишів політехнічного профілю, бібліотекою ім. В. Вернадського), а також завдяки передплаті й подарункам. Особливо важливим джерелом книгонадходжень є видавництво Львівської політехніки.

— Щороку університет виділяє до 700 тис. грн. на передплату періодики, однак лівову частку цієї суми з'їдають надзвичайно дорогі „Реферативні журнали“, які видають у Росії. Без них не обійтися, бо вони дають широку картину наукових досягнень у різних

галузях науки, — зазначає Олександр Володимирович.

Наукова література сконцентрована в бібліотеці на вул. Професорській, 1, а навчальна (підручники, методичні матеріали, книги суспільно-політичного, економічного й художнього характеру), — у корпусі на вул. Митрополита Андрея, 1.

Бібліотеці Політехніки є чим похвалитися, адже вона має унікальні літературні раритети. Згадаймо рідкісні видання XVI — XVIII ст., як-от трактат римського архітектора, інженера Вітрувія „Десять книг про архітектуру“, прижиттєві видання книг І. Ньютона й Л. Ейлера комплекти німецького журналу „Annalen der Physik“ та ін. Є у НТБ й багате зібрання енциклопедичних видань: „Британіка“ (1926 й 1993 років видання), словники П'єра Ларусса, „Технологічна енциклопедія“ (видана

у 1830 — 1869 рр. у Штутгарті) тощо. А от із сучасними інтелектуальними досягненнями книгозбірня знайомить відвідувачів на виставках. Звичайно, активно демонструє літературу про історію Львівської політехніки, а також доробки її вчених.

Окрім забезпечення потреб читачів, НТБ провадить важливу видавничу й наукову діяльність. За словами директора книгозбірні, інтенсифікація наукової роботи — це одне із актуальних завдань.

— Цього року ми розробили розширений план наукової роботи: кожному відділу доручили опрацювати відповідні теми. Задіяли фондові, науково-методичний відділи, відділ бібліографії. З часом долучимо до роботи й відділ наукового опрацювання літератури, — розповідає директор.

Особова напрямки наукової роботи НТБ — розкриття фондів й бібліографічна робота.

— Хоч у радянський період ми втратили 70% довоєнного фонду, який нині був би рідкісним, все-таки деякі колекції збереглися, — говорить Олександр Володимирович. — Це зокрема колекції енциклопедій, математичних й особливо архітектурних джерел.

Бібліографи книгозбірні готують і видають щорічники „Друковані праці Національного університету „Львівська політехніка“ та персональні покажчики вчених університету. Якщо понад 40 персональних покажчиків демонструють здобутки конкретних науковців (наприклад, Олега Кузьміна, Юрія Рудавського, Андрія Рудницького, Юрія Величка, Ореста Чабана та ін.), то щорічники — загальну картину доробку всіх авторів-політехніків за рік.

Нині у НТБ триває розпочатий у 1991 році процес інформатизації. Його мета — перехід із паперового на електронний каталог, надання користувачам доступу до онлайнових ресурсів за базовими науковими напрямками університету. За допомогою сучасних технологій книгозбірня прагне створити для читача оптимально зручні й ефективні умови праці.

Інформатизацію втілює відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НТБ.

Основними його завданнями є впровадження університетської комп'ютерної інформаційно-аналітичної системи „УФД Бібліотека“, автоматизація обслуговування читачів, надання їм доступу до матеріалів електронних бібліотек тощо.

Наразі триває укладання електронного каталогу (він нараховує близько 140 тис. записів й постійно поповнюється) та фонду електронних документів книгозбірні, створення мережі автоматизованих робочих місць — для доступу читачів до електронного каталогу й фондів НТБ. Зараз є кілька таких робочих місць, але ситуація зміниться, як каже Олександр Шишка, коли незабаром у студентській бібліотеці запрацюють спеціалізовані комп'ютерні класи. Там буде 400 комп'ютерів і розетки, за допомогою яких спудеї із власних ноутбуків матимуть доступ до фондів книгозбірні.

Ірина ШУТКА

Одне з найбільших університетських видавництв

Видавництво Львівської політехніки функціонує з 1993 року. На сьогодні це досить великий видавничо-поліграфічний комплекс, який виконує широкий спектр додрукарських та поліграфічних робіт. До його складу входить редакційно-видавничий відділ, комп'ютерний і поліграфічний центри, відділ маркетингу та розповсюдження, центр прикладних інформаційних технологій.

Основна спеціалізація видавництва — навчальна, навчально-методична, наукова, довідкова література для вищої школи, ділова література для самоосвіти. Впродовж року тут виходить близько 70 назв книжкових видань — монографій, підручників, посібників, багато з яких мають гриф Міністерства освіти і науки України. Також за рік випускають більше 300 назв навчально-методичної літератури — конспектів лекцій, методичних вказівок, лабораторних практикумів.

Видані книги охоплюють різноманітні галузі: математику, фізику, хімію, економіку, механіку, електромеханіку, електроенергетику, радіотехніку, електроніку, метрологію, комп'ютерні науки, архітектуру, будівництво, геодезію, історію, філософію, мовознавство, суспільствознавство.

Як зазначив директор видавництва Іван Паров'як, з точки зору якості редакційно-видавничої підготовки до друку та поліграфічного виконання продукції, вона не є гіршою, а часто навіть значно ліпшою від наукових видань інших видавництв. І якщо говорити про обсяги, то видавництво Львівської політехніки — одне з найбільших університетських видавництв, яке працює не тільки на потреби свого університету, але й готує книги для інших навчальних закладів.

Усі видання доступні читачам у Науково-технічній бібліотеці Політехніки в друкованій і електронній версіях. Також книги надсилають у найбільші бібліотеки України, їх можна придбати й у книгарнях Львова, зокрема в „Глобусі“, „НТШ“, „Українській книгарні“, „Нотак“.

З 2007 року видавництво працює й над створенням власної роздрібно-книготорговельної мережі. На сьогодні така книжкова крамничка функціонує в четвертому навчальному корпусі Політехніки. Але у найближчому майбутньому планується розширювати торговельну мережу, відкрити пункти продажу в студентських гуртожитках та в інших навчальних корпусах Львівської політехніки.

Задля промоції книжкових видань залучають і сучасні технології. Майже два роки функціонує інтернет-сторінка видавництва (<http://vlp.com.ua>), де, окрім докладної інформації про всі книжкові видання, починаючи від 1999 року, публікують і методичні матеріали. Також користувачі мережею можуть більше довідатися про навчальний і науковий процес у Львівській політехніці завдяки інтерв'ю з науковцями — авторами найцікавіших і резонансних книг.

— Інтернет-сторінка, — наголосив Іван Павлович, — дозволяє популяризувати нашу продукцію, бо тут публікуються не лише ті видання, які доступні для продажу, але й розміщена інформація про тиражі, що розкупили, і про видання, які ми друкували для внутрішнього використання. За системою „друк на замовлення“ у видавництві можна замовити книжку навіть в одному примірнику.

Окремий важливий напрям роботи видавництва — наукові періодичні видання. Вісник Національного університету

„Львівська політехніка“ виходить у світ 23-ма тематичними випусками на рік. Також видається чотири Всеукраїнських міжвідомчих науково-технічних збірники: „Автоматизація виробничих процесів у машинобудуванні та приладобудуванні“, „Вимірювальна техніка і метрологія“, „Геодезія, картографія і аерофотознімання“, „Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку“. Крім цього, друкують журнали „Chemistry and Chemical Technology“, „Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва“, „Педагогіка і психологія професійної освіти“. Усі ці видання Вища атестаційна комісія України внесла до переліку фахових видань, у яких публікують результати дисертаційних досліджень.

Видавництво Львівської політехніки з 1999-го щороку бере участь у Форумі видавців. У 2002 році Почесним дипломом Форуму нагородили монографію Віктора Проскурякова „Архітектура українського театру. Простір і дія“, що вийшла друком у Львівській політехніці.

Також видавництво представляє свою продукцію на книжкових виставках у Києві, Харкові, Ужгороді, Чернігові, Одесі, Полтаві. Так, у 2007 році книги видавництва виставляли на I Міжнародному форумі „Інформаційне забезпечення навчального процесу у вищій школі“, який проходив в Одесі. В ході форуму проводили Всеукраїнський конкурс навчальної й наукової літератури, в результаті якого дипломи Першого ступеня отримали: підручник колективу авторів Львівської політехніки за редакцією Б. Стадника „Основи метрології та вимірювальної техніки“; монографія В. Проскурякова „Архітектура українського театру. Простір і дія“ (2-е видання, зі змінами й доповненнями). Дипломами II ступеня нагородили: підручники В. Ткачука „Електромеханотроніка“; В. Дідика та А. Павліва „Планування міст“; Т. Шевченка, О. Мороза, І. Тревого „Геодезичні прилади“.

У 2008 році у Всеукраїнському конкурсі „Книжка року“ перемого здобула монографія професора Б. Черкеса „Національна ідентичність в архітектурі міста“.

Крім книжкових видань, у поліграфічному центрі друкують газетно-журнальну, рекламну продукцію, бланки, афіші, календарі.

За вагомих внесок у розвиток видавничо-поліграфічної бази та заслуги перед Львівською політехнікою видавництво неодноразово отримувало нагороди: Почесну грамоту Національного університету „Львівська політехніка“, Диплом Клубу львівських поліграфістів, Грамоту Форуму видавців.

Мова твориться у Політехніці!

Широкопрофільна діяльність

Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології Держспоживстандарту та Міністерства освіти і науки України — це своєрідний творець підвалин нашої наукової мови. Головне завдання комітету — розроблення, опрацювання й експертизування термінологічних стандартів. Ця організація, яка займається державною справою стандартування термінології, є основою в Україні. Вона має два осередки — у Національному технічному університеті України „Київський політехнічний інститут“ та в Національному університеті „Львівська політехніка“, де знаходиться головний офіс (секретаріят) комітету.

Усі напрями діяльності комітету базуються на засадах відродження української науково-технічної мови та розвитку фахової термінології, оскільки мовна ситуація в Україні характеризується низкою негативних явищ і тенденцій. Нашу мову як державну ще належно не використовують у галузях науки, культури, освіти, права, інформатики, військової справи, судочинства тощо.

Окрім основної роботи, працівники комітету займаються термінографією, укладають та видають словники, а також проводять наукові семінари та міжнародні конференції. До прикладу, минулоріч провели X Міжнародну конференцію „Проблеми української термінології СловоСвіт 2008“, у якій брали участь представники різних країн і міжнародних організацій. Також постійно провадяться роботи над поновленням термінологічного банку даних України; утвердженням на рівні Держспоживстандарту таблиці транслітерації українських назв і текстів латиницею; розробленням та формуванням засад унормування термінології; аналізом стану робіт у царині стандартизації української науково-технічної термінології та виробленням пропозицій для Держспоживстандарту України. А ще комітет видає термінологічну серію „СловоСвіт“. На сьогодні вже видано 14 книжок. А зараз до виходу готується ще й українсько-англійський та англійсько-український словник з електроніки, який у нашій державі не має аналогів.

— Також, — наголосив голова ТК СНТТ, доктор технічних наук, професор

Богдан Рицар, — ми активно співпрацюємо з міжнародними технічними комітетами ISO, IEC. На рівні дійсного Р-члена цих комітетів беремо участь в обговореннях, приймаємо ухвали, голосуємо.

Камені спотикання української термінології

Чи не найбільшою проблемою, з якою стикаються працівники термінологічного комітету, є стереотипи. Багато українських науковців не готові приймати новизну, віддаючи перевагу застарілому, незважаючи на те, що воно є неправильним. Вони погоджуються лише тоді, коли той чи інший термін вже застандартизовано, хоча це досить довга процедура, якій передують низка інших процесів.

— Однак є й винятки, — з радістю розповідає Богдан Євгенович, — коли люди розуміють свою роль у творенні мови. Так, представник від Microsoft, виступаючи на нараді в Міністерстві освіти і науки України, весь час вживав слово „застосунок“ замість „прикладна програма“. Бо, дійсно, прикладна програма нікуди не прикладається, а застосовується. Це, зрештою, стосується й „прикладної лінгвістики“ — має бути „застосовна лінгвістика“.

До слова, утворенню неологізму передуює тривалий процес. Перш за все, це копітка праця вченого, який під час дослідження наукової проблеми визначає як називатиме новий процес чи явище, а використовуючи цей неологізм у своїй науковій роботі, обговорюючи на різноманітних семінарах, наукових нарадах, конференціях, вводить його в життя. І лише якщо цей термін буде прийнятий іншими науковцями з тієї ж галузі, можна говорити про процес унормування, який також досить тривалий. Коли ж термін потрапляє до словника та з ним мають можливість ознайомитися більша кількість людей, проходить процес лексикографії. А останнім етапом після унормування та гармонізації — є етап стандартизації. Однак навіть сталі, застандартовані терміни згодом переглядають, і вони знову набувають нового життя.

Так цьогоріч відбулася вагома подія у сфері термінології. Бюро відділення астрономії та фізики Національної академії наук України підтримало про-

позицію термінологів щодо написання замість слова „магніт“ — „магнет“, погодившись, що треба внормувати цю терміносистему.

— Це дуже велика перемога, — зазначив професор, — бо, незважаючи на те, що всі знають, що є наука магнетизм, послуговуються словом „магніт“ і „магнітне поле“, хоча в корені присутня літера „е“. Кожен термін мусить мати системну структуру, він повинен утворювати похідні, наприклад, якщо „магнет“, то мусить бути „електромагнетне поле“, „електромагнетні коливання“ тощо, бо ж є слово „магнетик“, „парамагнетик“, „діамагнетик“, „феромагнетик“.

Наступним кроком, сподівається термінолог, стане прийняття терміну „хемія“ замість „хімія“, так як вживають у цілому світі, адже є слово „хемосорція“ тощо.

Українська термінологія досі проходить важкий, але дуже важливий етап усталення, бо попередні уряди не надавали належної уваги справі термінології. Лише останні 2 — 3 роки Держспоживстандарт почав фінансувати розроблення ДСТУ на базі міжнародних стандартів ISO та IEC в зв'язку з намаганням нашої держави ввійти у Світову організацію торгівлі (СОТ) та катастрофічним відставанням України у цій сфері, навіть порівняно з іншими країнами СНД. Наприклад, Білорусія за кількістю впроваджених міжнародних стандартів нас випереджує щонайменше у три рази. Не кажучи вже про Росію, де над розвитком термінології працює цілий інститут і авторитетні вчені. Це саме можна спостерігати й у Польщі, де відбувається відповідне фінансування з боку держави.

Щоправда, деякий поступ відбувся і в Україні, адже у травні цього року на нараді „Сучасний стан термінознавстві в Україні та шляхи розроблення стандартів наукової термінології“ міністр освіти і науки України Іван Вакарчук наголосив на необхідності приділити належну увагу проблемі української термінології.

— Якщо дітям, молоді, нашим студентам подавати у підручниках, на лекціях правильні терміни, то дуже скоро ми матимемо прекрасну українську наукову мову, — підсумовує нашу розмову Богдан Рицар.

Наталія ПАВЛИШИН

ІРИНА КЛЮЧКОВСЬКА, ДИРЕКТОР МІЖНАРОДНОГО ІНСТИТУТУ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІЯСПОРОЮ:

„Діаспора стає ближчою“

Сьогодні особливого значення набуває всебічний обмін ресурсами, знаннями та досвідом між Україною й діаспорою. Цей „двосторонній рух“ у сучасних умовах розвитку нашого суспільства повинен реалізуватися в новому форматі та базуватися на здобутках української діаспори, зокрема: на інтегральній частині досягнень України та світової цивілізації; потенційному факторі суттєвого впливу на державотворчі процеси в Україні; дієвому інструменті політичного, економічного, культурного впливу в країнах проживання; потужному засобі утвердження позитивного образу нашої держави у міжнародній спільноті. Саме тому ми прагнемо долучитися до консолідації українства світу, зорієнтуватися на налагодженні зв'язків з громадськими організаціями, освітніми, науковими, культурними установами української діаспори.

Окрім наукової роботи, скерованої на обґрунтування та вивчення процесів, що відбуваються в середовищі новітньої діаспори, інститут започаткував розвиток нових напрямів, які зможуть реалізувати не лише наші науковці, але й викладачі ІГСН Львівської політехніки. Зокрема, ми були ініціаторами та організаторами проведення (раз у два роки) представницьких Міжнародних конгресів „Діаспора як чинник утвердження України у міжнародній спільноті“. Їхній найвагомий результат (ініційований нашим інститутом) — прийняття Верховною Радою України Постанови № 3655-д „Про проведення парламентських слухань на тему: „Закордонне українство: сучасний стан та перспективи співпраці“. Підсумком цих форумів стало проведення 14 жовтня цього року Парламентських слухань із питань закордонного українства.

Наш інститут започаткував проєкт „Крок до України“ (у відповідь на потребу українознавчих осередків світу в сучасному якісному навчально-методичному забезпеченні з української мови як іноземної). У нашому до-

робку — нова концепція інтегративного підручника; створення триступеневого підручника з української мови як іноземної „КРОК-1“, „КРОК-2“, „КРОК-3“; укладання лінгвокраїнознавчого збірника текстів для читання та створення інших допоміжних навчальних посібників; розроблення програм і методичних рекомендацій для українознавчих курсів; проведення мовних шкіл із інтенсивного вивчення української мови та навчально-методичних семінарів для викладачів української мови як іноземної.

Впродовж трьох років у інституті функціонує освітньо-інформаційний проєкт „ДУДА“ (Держава Україна — Діаспора, www.duda.org.ua), який має на меті інформаційну допомогу громадам української діаспори, недільним школам, закладам українознавчих студій. Також на сайті МІОК (www.mio.k.lviv.ua) ми розповідаємо про свою діяльність, до слова, наш сайт вже відвідало понад пів мільйона осіб.

провів вісім зустрічей за „круглим столом“ у містах України на тему „Новітня еміграція: проблеми соціального і національного сирітства“ за участю близько пів тисячі фахівців. На основі обговорень вироблено рекомендації до органів державної влади України, як продовження — започаткували зустрічний проєкт „Батьки-емігранти — дітям“.

П'ятнадцятий рік поспіль триває Всеукраїнський конкурс на здобуття літературної премії імені Богдана-Ігора Антонича „Привітання життя“, співорганізатор якого є МІОК. У конкурсі бере участь талановита творча молодь до 28 років як з діаспори, так і з України.

Під егідою Міністерства освіти і науки України МІОК у вересні 2009 року оголосив Міжнародний літературно-мистецький конкурс для української молоді діаспори й України „Для тебе, Україно!“.

У серпні 2009 року, за дорученням Світового конгресу українців (СКУ) і Світової федерації українських жіно-

Презентація книжок „Діти емігрантів про себе“ у Львівській ОДА

Ми були ініціатором проведення проєктів „Відкриємо для України українську діаспору“ та „Назустріч новій хвилі“. Мета останнього — привернути увагу суспільства і влади до розв'язання проблем соціального та національного сирітства, породжених новітньою трудовою еміграцією; запобігти руйнації інституту сім'ї — фундаментальної клітини міцної держави.

За результатами Міжнародного конкурсу молоді, інститут опублікував два видання „Діти емігрантів про себе. Сповіді. Думки. Судження... Біль“,

наш інститут був координатором підготовки та проведення річних нарад тих двох найповажніших світових українських організацій. У роботі цих заходів брала участь Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко. Також співпрацюємо з Європейським конгресом українців (ЕКУ), Українською всесвітньою координаційною радою (УВКР), українськими громадами світу, Благодійним фондом „Open Ukraine“, Міжнародним благодійним фондом „Україна-3000“ та Western Union.

РОМАН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ, СТУДЕНТ ДРУГОГО КУРСУ
ІНСТИТУТУ БУДІВНИЦТВА ТА ІНЖЕНЕРІЇ ДОВКІЛЛЯ:

„Мені подобається вчитися у Політехніці“

— **Романе, Ти відмінник і дуже ініціативний студент. Що спонукає до такої активності?**

— Власне бажання. Я люблю точні науки, особливо практичні, коли реально можна використати певні знання, розрахунки. Тим більше, це потрібно мені як будівельнику. Я дуже хочу брати участь у предметних та інших олімпіадах.

— **Маси улюблені предмети та викладачі?**

— Мені подобаються технічні предмети, наприклад, опір матеріалів, теоретична механіка. А щодо викладачів, виокремити когось важко. Подобаються предмети — й автоматично викладачі, які їх читають.

— **А що Тобі найбільше імпонує в Політехніці?**

— Система співпраці викладача та студента: якщо студент хоче вчитися, викладач йому допомагає, просто усе на тарілочки підносить.

— **А наскільки важливою є ініціатива самого студента?**

— Якщо порівняти зі школою, то там учителі повністю контролювали навчальний процес, а в університеті — навпаки: студенти керують своїм навчанням. Йти на пару чи не йти, готуватися до іспиту самостійно, власними силами, чи надіятись на ближнього — вирішує сам студент. Але якщо він хоче успішно скласти іспити, заліки, обов'язково мусить працювати самостійно та проявляти ініціативу.

— **Романе, якою хочеш бачити Політехніку в найближчому майбутньому?**

— Хочеться, щоб було більше нових лабораторій, обладнання, аби було цікаво працювати. А викладачі хай залишаються такими ж і працюють з тими студентами, які хочуть вчитися! З днем народження, Політехніко!

Опитувала Ірина ШУТКА

Український і німецький дипломи водночас — реально

вже перед навчанням вони впродовж місяця мають адаптаційні заняття німецькою мовою.

В університеті Ільменау студенти нашої Політехніки навчаються два семестри. Там вони готують магістерську роботу та захищають диплом. А після повернення до Львова складають академічну різницю і захищають дипломну роботу. Коли отримують український диплом, то його копію надсилають до Ільменау. Лише після цього вони можуть отримати диплом німецького університету.

Така можливість, наголошує професор Стадник, дає нагоду українському студенту побачити нові суспільні відносини, а ще — відкрити для себе нову дисципліну — вимірювання в нанотехнологіях. І, що найголовніше, після навчання в Німеччині наші випускники по-справжньому починають цінувати українську високу освіту, адже мають можливість переконатися, що вона нічим не гірша від німецької.

Навчаються в Технічному університеті Ільменау не лише студенти ІКТА, а й молоді науковці. Кілька років там проводять свої дослідження Наталя Дорожовець, Ростислав Мاستило, Віктор Мандрика, Дмитро Копачевський, Орест Слюсаренко, Олеся Голяка, Тарас Дудикевич. Свого часу вони скористалися нагодою здобути два

дипломи. А цього року Віктор Мандрика та Ростислав Мастило захищатимуть у німецькому виші свої кандидатські роботи.

До такої співпраці доклали чимало зусиль викладачі як Львівської політехніки, так і Технічного університету. Богданові Івановичу часто доводиться бувати в університеті Ільменау, ділитися досвідом із німецькими колегами. Особливо прихильний до України та наших студентів доктор honoris causa Львівської політехніки, професор Герд Йеґер. Він любить працювати з молодими українцями, захоплюється їхніми глибокими знаннями з математики, фізики та спеціальних дисциплін. Герд Йеґер завжди наголошує нашим викладачам про добру українську освіту і застерігає, що її не варто змінювати. Особливу цінність він вбачає у тому, що наші студенти отримують знання, які дозволяють їм працевлаштовуватися в різних сферах.

Професор Йеґер передав для кафедри обладнання, що дозволяє проводити новітні дослідження. Професор Стадник сподівається, що ті випускники ІКТА, які навчалися в Німеччині, докладуть зусиль, аби теперішні студенти також могли вивчати вимірювання в нанотехнологіях.

Ірина МАРТИН

Директор Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій і водночас завідувач кафедри інформаційно-вимірювальних технологій, професор Богдан Стадник розповідає про контакти кафедри з Технічним університетом Ільменау, що в Німеччині:

— Співпраця триває понад двадцять років. Уже від 1990-го наші студенти та викладачі почали їздити на дво-тритижневе стажування до Технічного університету. Згодом ми погодили наші навчальні плани з німецькими, і від 1994 року, коли про Болонський процес ще й мови не було, студенти-комп'ютерники вже могли довгий час навчатися в Ільменау.

То хто може потрапити до німецького університету? Це щороку двоє студентів, які закінчили чотири курси Політехніки, мають високий рейтинг у навчанні та добре володіють німецькою, адже цією мовою їм доведеться навчатися десять місяців. Щоправда,

ОЛЕКСІЙ ЛАНЕЦЬ, ГОЛОВА РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ:

„В університеті головне — наука“

— **Яке першочергове завдання організації?**

— Я вважаю, що необхідно й надалі стимулювати роботу молодих науковців над науковими проєктами — це основне. Молоді вчені повинні брати участь у ґрантах, писати статті, кандидатські та докторські дисертації. Але й слід більше дбати про молодих науковців, передусім, розв'язувати їхні житлові проблеми. Думаємо над питанням розширення Ради: не зациклюватись лише на Львівській політехніці, а й об'єднуватись із академічними установами, щоб разом вирішувати проблеми (в тому числі й побутові) за підтримки обласної та міської влади.

— **Чи є в Політехніці умови для розвитку молоді науки?**

— У Львівській політехніці є багато сприятливих факторів для того, щоб займатися наукою. У нас немає проблем із захистом кандидатських дисертацій, оскільки при університеті є багато спеціалізованих вчених рад. Зростає кількість молодих кадрів, молодь отримує звання доцентів. З 2007 року університет проводить конкурс, переможцям якого надає ґранти для

молодих науковців. Зараз вступило в дію тимчасове положення про конкурс „Найкращий молодий науковець“, який оголосила Вчена рада університету. Три переможці конкурсу отримають по 2000 грн. на наукові відрядження. З 1 січня 2010 року молоді науковці вже зможуть взяти у ньому участь. А взагалі я погоджуюся з проректором Піхом, який вважає, що не треба ділити науку на молоду й на „дорослу“. Якщо оцінити вклад молоді у написання монографій, статей, патентування тощо, то це досить великий відсоток. Молоді науковці, якщо їм дати можливість працювати, покажуть плідні результати.

— **Кого з наукової молоді Ви хотіли б відзначити?**

— Кожен інститут має своїх талановитих молодих вчених. Найактивніше і найуспішніше працюють голови секцій — Богдан Маркович (ІМФН), Сергій Щербовських (ІЕСК), Оксана Юринець (ІНЕМ).

— **А Вам не бракує часу на власну наукову роботу через головування в Раді?**

— Ні. З 22 грудня минулого року я навчаюся в докторантурі за напрямом „Машинознавство“. Моя докторська

дисертація вже лежить на читанні у консультанта Ігора Кузьо. Тематика моєї докторської: теоретичні та прикладні основи створення високоефективних міжрезонансних вібраційних машин із електромагнітним приводом. Цій роботі передувало написання монографії. Слід віддати належне нашій науково-технічній раді та ректору — саме вони підтримали мої наукові здобутки, і монографію було видано за кошти Львівської політехніки. Між іншим, це ще один приклад підтримки молодих науковців керівництвом університету.

— **Що скажете науковцям, які не входять до Ради?**

— Я можу порадити всім: займайтесь наукою та прикладними дослідженнями, а результати впроваджуйте на практиці. Зважаючи на те, що Політехніка здобула статус дослідницького університету, наукова проблематика є особливо актуальною та важливою. Все одно перед кожним науковцем постане потреба підготувати дисертацію, а це буде складно зробити, якщо людина в молоді роки згаяла намарно багато часу.

Спілкувалася Тетяна ПАСОВИЧ

ЮРІЙ НОСОВ, СТУДЕНТ П'ЯТОГО КУРСУ ІНСТИТУТУ ІНЖЕНЕРНОЇ МЕХАНІКИ І ТРАНСПОРТУ, ПРЕЗИДЕНТСЬКИЙ СТИПЕНДІАТ:

„Науковою роботою займатися цікаво“

— **Юрію, розкажи про свої здобутки?**

— Маю близько 13 грамот за перемогу в олімпіадах різного рівня, зокрема, три грамоти за третє місце у загальноукраїнських олімпіадах із електротехніки та гідравліки. Також беру участь у конференціях. Тематика моїх доповідей — автомобілі, підйомні пристрої (їхні динамічні характеристики тощо).

— **Що штовхає до такої ініціативності?**

— Напевно, бажання мати бонуси, які згодом допоможуть добре влаштуватися на роботу або, може, залишитися в Політехніці. Якщо вступатиму в аспірантуру, то найімовірніше, що на кафедрі опору матеріалів або на кафедрі експлуатації та ремонту автомобільної техніки.

— **Що в процесі навчання найцікавіше: вивчення матеріалу, дослідницька робота чи співпраця з викладачами?**

— Мабуть, дослідження. А також спілкування з викладачами: інколи говоримо про актуальні питання автомобілебудування, нові типи машин і механізмів, ділимося новою

інформацією. Особливо цінним є спілкування з досвідченими викладачами.

— **Що порадиш студентам, які хочуть розвиватися у науковому керунку? З чого починати?**

— Треба багато часу приділяти навчанню і бути активним. Наприклад, якщо є оголошення про олімпіади, конференції — піти, спробувати, проявити ініціативу, а не чекати, поки тобі щось запропонують. Словом, слід використовувати всі можливості.

— **Твої побажання Політехніці.**

— Львівська політехніка завжди була сильним університетом. Серед перших її факультетів, якщо не помиляюсь, були механічний, будівельний і архітектурний. Хотілось би, щоб ці напрями і всі інші технічні спеціальності розвивалися. Зараз Політехніка отримала новий статус і, думаю, важливо розвивати її технічний потенціал.

З днем народження, Політехніко!

Опитувала Ірина ШУТКА

Ще одна структура, яка займається проблемами молодих науковців у Львівській політехніці, — комісія з науки й організації навчального процесу Колегії та профкому студентів і аспірантів університету. Як впливає з назви комісії, вона об'єднує студентів (переважно старших курсів) та аспірантів — членів профспілки, які займаються науковою роботою і планують наукову кар'єру.

Комісію з науки та організації навчального процесу очолює аспірант третього року навчання Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій Олександр Березко. Концепцію цієї комісії, за словами очільника, сформував попередній голова Богдан Поліщук (тепер голова Колегії та профкому). Заступники голови — аспіранти Юрій Костів (ІКТА) та Оксана Кулеба (ІГСН). „Це люди з великим досвідом громадської роботи, на яких можна покластися,“ — так їх характеризує Олександр Березко.

Студентське самоврядування і молода наука

Комісія працює у двох напрямках — науковому та освітньому.

— Ми сприяємо проведенню інститутських конференцій, — розповідає голова комісії. — Останнім часом долучаємося до проведення студентської науково-технічної конференції, яка щорічно проходить у Львівській політехніці. Також комісія бере участь в університетських урочистих академіях.

Основне завдання молодого вченого — наукова діяльність, результатом якої має стати захист дисертації. Тому необхідне спілкування з науковцями, зокрема, з інших країн. Отож, молодим ученим стають у пригоді міжнародні конференції, які для них організовує комісія. В 2006 році, наприклад, проведена конференція „Комп'ютерні науки та інженерія“, наступного року комісія організувала дві конференції, а в травні цього року провела перший міжнародний молодіжний фестиваль науки, в рамках якого відбулося чотири конференції. Члени комісії вже почали працювати над фестивалем науки, який проходитиме наступного року. Кількість конференцій планують розширити до семи, причому вони охоплять всі напрями наукових до-

сліджень, які ведуться у Львівській політехніці.

З минулорічного фестивалю науки розпочалася співпраця комісії з Радою молодих вчених.

— Зокрема, ми співпрацювали з головою Андрієм Куциком, тепер сподіваємося на плідну співпрацю з новим головою Олексієм Ланцем, — висловлює надію Олександр Березко. — Показово, що деякі члени комісії є членами Ради, причому головами рад у своїх інститутах — я і Юрій Костів. Важливо, щоб усі організовані групи та люди, які хочуть щось робити в науці, були консолідовані. Серед планів на майбутнє — запуск Веб-спільноти молодих вчених. Спочатку її створять на основі учасників конференцій, потім вона розширюватиметься.

— Ми відкриті для співпраці, — продовжує тему подальших намірів голова комісії. — На жаль, Східна Європа посередньо, а Західна — не дуже охоче йде на контакт із нашими студентами-науковцями. На офіційному рівні іноземні виші співпрацюють із Політехнікою, а пересічному студенту важко подати якусь статтю, поїхати на конференцію. Тому зараз активно шукаємо партнерів. Ми давно співпрацюємо з організацією BEST, радою студентів-політехніків у Європі. Зараз формуємо концепцію співпраці з ними. Також у планах співпраця з НТШ, з різноманітними українськими організаціями, з міжнародними (зокрема, IEEE, EESTEC). До слова, цього року маємо унікальний шанс дати хороший імпульс міжнародній співпраці завдяки двом подіям: на початку листопада відбулася зустріч президентів BEST зі всієї Європи (взяли участь представники 150 університетів Європи), а у жовтні — традиційна генеральна асамблея (відбувається двічі на рік) організації AEGEE „Агора“, яка цього року вперше проходила в Україні, в Києві. Цьогоріч ми співпрацювали також із Національним студентським союзом.

Комісія відкрита до співпраці не лише для українських та міжнародних організацій, а для всіх, кого цікавить наука і хто хоче працювати.

Учасники першого міжнародного молодіжного фестивалю науки *Litteris et artibus*

Тетяна ПАСОВИЧ

Щоб було весело

Студентське життя, окрім навчання, яке є альфою і омегою для всього студентства, не можна собі уявити без веселощів, усіляких забав, конкурсів та вечірок. Організаторами дозвілля студентів, зазвичай, виступає Колегія і профком студентів та аспірантів Львівської політехніки, де працює ініціативна молодь, завжди готова експериментувати і радіти життю. Очолює ці студентські структури Богдан Поліщук.

Увесь навчальний рік політехніків переплетений різноманітними розвагами, конкурсами, фестивалями, вечірками та веселими несподіванками. А в 2005 році навіть запровадили Книгу рекордів студентства. Першим таким неординарним рекордом став найдовший конспект, який складався з величезної кількості студентських конспектів. А вже наступного року чималою юрбою спудеї заспівали „Гаудеамус“. Минулоріч об'єктом встановлення нового студентського рекорду став тролейбус, який вщерть наповнили студіки.

Традиційними у житті політехніків вже стали фестивалі „Весна Політехніки“, де студентська молодь змагається у своїх талантах, та „Осінь політехніка“, яка згуртовує майстрів жарту та дотепу. Незмінним, особливо для прекрасної частини студентства, є конкурс „Міс Політехніки“, який щороку доводить, що красуні також цікавляться технічною наукою. А цьогогоріч вперше провели конкурс серед красенів університету „Містер Політехніки“.

Не менш цікавими, особливо для новачків Львівської політехніки, є Дні першокурсника, які організують у кожному інституті.

Не оминають профкомівці й різноманітні свята, як народні, так і порівняно нові для нас. Традиційно студенти до дня святого Миколая організують подарунки для дітей-сиріт, готують

Студенти для студентів

вертепи до Різдвяних свят і малюють писанки до Великодня.

Особливо романтично святкують День усіх закоханих. А цьогогоріч студенти встановили ще й новий рекорд: запустили в небо понад двісті повітряних кульок із валентинками. Однак не завжди молодь налаштована на кохання, іноді так хочеться миттєвого припливу адреналіну, тому на Хелловін студенти лякають інших і лякаються одне одного.

Патріотизм і духовність — невід'ємна складова

Однак студентське життя це не лише розваги, але й духовний розвиток, про який максимально дбають члени „Молодої Просвіти“. Вони активно залучають обдарованих студентів до участі у вечорах Шевченківського читання, до конкурсу пам'яті Володимира Івасюка „Пісня буде серед нас“.

Вшановують студенти і жертв Голodomору, постраждалих внаслідок операції „Вісла“, влаштовують виставки та конкурси до Дня Чорнобильської трагедії, організують вечори-реквієми та круглі дискусійні столи з питань історії. Запрошують визначних особистостей на проєкт „Наші герої“.

Молоді просвітяни дбають про збереження українських традицій, готуючи розважальні заходи на Зелені свята, Івана Купала, Андріївські вечорниці, беруть активну участь в організації фестивалю у Зашкові, присвяченому Євгенові Коновальцю. Окрім цього, незмінно двічі на рік впорядковують поховання колишніх ректорів Львівської політехніки — Юліана Медведського, Юліана Захарівича, Юрія Рудавського.

Місце студентських розваг

Студентський клуб Львівської політехніки займається питаннями, пов'язаними з культпросвітньою, спортивно-масовою, туристичною діяльністю студентів та аспірантів. Тут молодь має можливість творчо самореалізовуватися, активно відпочивати та організувати конкурси, виставки, огляди, диспути, презентації, виступи, лекції тощо.

При Студентському клубі вже довгий час діють різноманітні секції та гуртки. Зокрема, тут молодь може навчатися різноманітних видів танців, відвідувати секції рукопашного бою.

Крім цього, двічі на тиждень — у вівторок та четвер — відбуваються різноманітні тематичні вечірки. До прикладу, практикують проводити вечірки в українському стилі, особливості яких в тому, що для входу на вечірку обов'язковий дрес-код — вишиванки. Представники від „Молодої Просвіти“ урізноманітнюють студентські танцюльки цікавими конкурсами, наприклад, з поїдання вареників зі сметаною без рук. Також у клубі проводять дискотеки в стилі 80-х, у сучасному стилі тощо.

Щосеместру в Студентському клубі проходить комп'ютерний чемпіонат з локальної гри „WarCraft“, у якому змагаються студенти зі студмістечка.

У ході святкування ювілею Політехніки в Студентському клубі, окрім маси різноманітних вечірок, планується ще й провести студентський бал, на якому пари змагатимуться у виконанні різноманітних танців, а журі оцінить їх і визначить переможця.

Наталія ПАВЛИШИН

Невгамовні ІНЕМівці

У студентському самоврядуванні спудеї Інституту економіки й менеджменту Львівської політехніки чи не найактивніші з-поміж усіх політехніків. Це закономірно, адже ІНЕМ — один із найпопулярніших інститутів. Тут на денній формі навчається понад 3500 студентів. Очевидно, спудеї відчувають потребу самоорганізуватися, самим наповнювати своє дозвілля.

На всяк смак

Структура органів студентського самоврядування ІНЕМ досить розгалужена — у Колегії і профбюро студентів інституту функціонує 15 відділів: науковий, культмасовий, розважальний, оздоровчий, спортивний, житлово-побутовий та ін. У якому напрямку не працював би відділ, як зазначає голова Колегії і профбюро студентів ІНЕМ третьокурсник Данило Цьвок, в основі його діяльності — захист прав студентів й організація цікавого та змістовного проведення дозвілля.

Найактивнішими та найпопулярнішими, за словами Данила, є культмасовий, науковий і соціально-правовий відділи. Вони проводять чимало акцій, задовольняючи потреби студентів в інтелектуальній праці, спілкуванні, відпочинку. До прикладу, науковий відділ організовує конференції, конкурси („Що? Де? Коли?“, брейн-ринги), допомагає спудеям готувати грантові роботи тощо. Зараз він також створює

інформаційну базу про всіх студентів інституту (знання мов, участь у конференціях тощо).

Творчі й ініціативні люди можуть самореалізуватися, долучившись до культмасового відділу, що організовує „Міс ІНЕМ“, „День першокурсника“, різні вечірки. На цих акціях студенти розважаються та відпочивають. А от спортсмени беруть участь у заходах спортивного відділу: іграх з міні-футболу, змаганнях з волейболу чи шахів. У планах підрозділу — змагання з пейнтболу.

Для цікавих до світу ІНЕМівців працює міжнародний відділ, що сприяє обміну досвідом між нашими й іноземними студентами, залучає спудеїв до участі в програмі Work and Travel (щоліта користаються можливістю поїхати до США 40 — 50 майбутніх економістів). Бажання помандрувати студентам допоможе втілити й туристичний відділ. А от про потреби тих, які проживають в гуртожитку (поселення, дотримання дисципліни), дбає житлово-побутовий відділ — „місток“ між гуртожитками і Колегією та профбюро ІНЕМ.

Доброчинні акції

Якщо згадані відділи допомагають студентам задовольняти й реалізувати їхні власні потреби, то робота соціально-правового відділу, одного з найактивніших, скерована на підтримку людей, які її потребують. Відділ матеріально допомагає спудеям таких категорій, як сироти, інваліди, чорнобильці. Однак найбільшу увагу цей відділ приділяє доброчинній діяльності, спрямованій, зокрема, на допомогу дітям. Так, завдяки власним і меценатським пожертвам, ІНЕМівці на день святого Миколая та до Міжнародного дня захисту дітей вітають вихованців дитбудинків.

— До Дня захисту дитини серед наших студентів ми збирали іграшки. Чесно кажучи, самі не сподівалися, що студенти з таким розумінням поставляться до справи. Ми зібрали більше ніж 200 м'яких іграшок, з якими відвідали дитячі будинки на вул. Антоновича, на Левандівці й у селі Новий Милятин Буського району. Крім іграшок, дарували дітям рюкзаки, фрукти, солодощі, — згадує керівник соціально-правового відділу Леся Фарйон. Студенти відгукуються і на біди хворих дітей. Ось і тепер триває збір коштів на операцію для

трирічного хлопчика. Такі акції мають результат, каже Леся, адже завдяки хорошій взаємодії між старостами груп і студентами інформація швидко доходить до останніх.

Інформаційна політика

Загалом поширення інформації серед студентства — це турбота інформаційного відділу. На цьому етапі він розробляє сайт ІНЕМу, де студенти спілкуватимуться й дізнаватимуться інформацію про заходи Колегії і профбюро, повідомлення дирекції інституту. Також ІНЕМ „запускає“ газету „Твій формат“.

Слід сказати, що економісти активно дбають про поповнення органів студентського самоврядування. Як і щороку, цьогоріч 30 вересня Колегія і профбюро організували самопрезентацію для першокурсників.

— Ми збираємо весь перший курс і розповідаємо, чим займається Колегія та профбюро, для чого вони функціонують, як можна вступити до них, визначаємо дні, коли приймаємо нових членів, — розповідає Данило Цьвок.

На запитання, у чому головна цінність студентського самоврядування, хлопець каже, що вона в можливості практично реалізувати здобуті знання, в розширенні світогляду, кола знайомств й у спілкуванні.

Поглиблення знань і вироблення навиків

Корисним для інших інститутів може бути досвід функціонування в ІНЕМі тренінг-центру, що діє з 2008 року. Голова відділу „Тренінг-центр“ четвертокурсниця Світлана Кузьмінець зазначає, що Центр існує, аби студенти набували нових знань (тренінг-центр проводить презентації книг, зустрічі з успішними людьми), готувалися до очікування майбутнього роботодавця, мали можливість застосувати свої знання на практиці.

У цьому контексті важлива, за словами Світлани, участь економістів у програмі „Перший кар'єрний крок“ (стажування у ЛМР), практика у львівських ЛКП.

Здається, такі тренінг-центри могли б стати чудовим майданчиком для поглиблення фахових знань і навиків студентів будь-якого інституту.

Подарунки від святого Миколая — для вихованців дитбудинків

Із керівництвом — співпраця

Реалізація студентських ініціатив навряд чи була б можливою без сприяння й підтримки інститутського керівництва. В основі взаємин Колегії та профбюро і дирекції ІНЕМ — відкритість, демократичність і як наслідок — співпраця. Мабуть, для обох сторін це оптимальний варіант, який гарантує можливість діалогу та порозуміння в будь-якій ситуації.

— Керівництво інституту нас підтримує і сприяє тому, щоб ми працювали: надає аудиторії, вислуховує. Якщо у студентів виникають якісь проблеми,

то йдемо до керівництва і намагаємося спільно їх вирішити, — розповідає голова Колегії і профбюро ІНЕМ. Можливість відстояти свої права спудеям гарантує й участь у Вченій раді інституту: наразі це право реалізують Данило Цьвок та Ірина Підтикана.

— Що стосується участі дирекції інституту у функціонуванні студентського самоврядування, тут слід витримувати баланс. З одного боку, дирекція має певним чином регулювати, скеровувати активність студентів, з другого — у жодному випадку не пригасити їхніх ініціатив, активності, — наголошує заступник директора ІНЕМ Мар'ян Клімковський. На його думку, дуже важливо

сприяти духовному й культурному розвитку молоді, що є визначальним для кожної людини незалежно від її фаху. Це розуміють і самі студенти, адже дбаючи про власні культурні інтереси, вони налагодили гарні взаємини з театрами.

Слід додати, що економісти відкриті до співпраці: з молодіжними організаціями (зокрема з BEST), Колегіями і профбюро інших інститутів Політехніки (організують спільні спортивні, культурмасові, благодійні заходи) тощо. Так, ІНЕМівці використовують для свого розвитку різні можливості й готові ділитися з іншими набутиим досвідом.

Ірина ШУТКА

P&G „Проктер енд Гембл“ працевлаштує політехніків

Престиж кожного вищого навчального закладу визначається не лише кількістю та якістю знань, які надають студентам, а й попитом на випускників закладу на ринку праці. Престиж підприємства ж залежить від конкурсу на вакантні посади.

Випускників Львівської політехніки запрошують працювати багато різних, в тому числі й міжнародних, компаній. Зокрема, це компанія „Проктер енд Гембл“ (Procter&Gamble), яка вже понад 10 років співпрацює з відділом працевлаштування та зв'язків з виробництвом Львівської політехніки. За цей час лави працівників компанії поповнили десятки випускників університету.

Компанію створили у 1837 році, коли Вільям Проктер, виробник свічок із Англії, та Джеймс Гембл, виробник мила з Ірландії, об'єднали свої підприємства у місті Цинциннаті, штат Огайо. Нині P&G має понад мільйон акціонерів та майже 135 тис. працівників.

Procter&Gamble — безумовний лідер у сфері товарів широкого вжитку в світі та в Україні зокрема. Окрім головного офісу в Києві, в Україні працює два заводи компанії: в Борисполі (Київська обл.) та Орджонікідзе (Дніпропетровська обл.).

На українському ринку продукція P&G (а в світі це понад 300 торгових марок) з'явилась у 1990 році. На початку 1993 року в Києві відкрили офіс компанії, який спочатку складався з трьох осіб і містився в підвалі Медичної бібліотеки. Завдяки інтенсивному економічному зростанню України наприкінці 1994-го, в 1995 році бізнес P&G почав розвиватися особливо активно.

У 1997 році завод у Борисполі став частиною компанії P&G. На той період він виробляв невелику кількість продукції Tamrax, а 2005-го — розширив свої потужності, запустивши виробництво щоденних гігієнічних прокладок брендів Discreet та Naturella. Зараз Бориспільський завод є серйозним гравцем у бізнесі засобів жіночої гігієни, він займає IV місце серед найбільших заводів Procter&Gamble, які виробляють предмети жіночої гігієни, й експортує свою продукцію в 39 країн світу.

У 2004 році до структури компанії на території України приєднався завод у м. Орджонікідзе.

З початку 1995-го Procter&Gamble інвестувала близько 250 млн. дол. США в основні кошти, оборотний капітал, дистрибуторську інфраструктуру, а також у маркетингову підтримку своєї продукції. Компанія стала національним лідером серед підприємств, які працюють у сфері товарів широкого вжитку.

Загалом, сьогодні Procter&Gamble представляє на українському ринку понад 60 торгових марок. Заводи компанії, які є в нашій державі, випускають на світовий ринок товари таких марок: Always, Discreet, Naturella, Tamrax, Gala, Only You, Dax, Camay, Safeguard. На цей час в Україні у Procter&Gamble, включаючи заводи в містах Бориспіль та Орджонікідзе, зайнято майже 2 тис. працівників.

Компанія приймає на роботу талановитих випускників і молодих спеціалістів таких напрямів: технічні спеціальності, логістика, фінанси, управління персоналом, зовнішні зв'язки, розвиток бізнесу замовника (продаж).

Початківцям пропонують:

- роботу в команді професіоналів міжнародного рівня;
- індивідуально сплановану програму навчання та розвитку;
- прозорі та доступні можливості кар'єрного росту;
- конкурентну заробітну плату та соціальний пакет.
- Мінімальні вимоги до потенційних працівників:
- наявність вищої освіти (або 3 — 6-й рік навчання для семінарів та стажувань);
- володіння англійською мовою;
- сильні лідерські, аналітичні та комунікативні здібності.

Пройти процедуру відбору абсолютно реально, адже це змогли Уляна Подоляк (ІМФН), Юрій Обріза (ІКНІ), Юрій Криницький (ІХХТ), Ольга Павлів і Ольга Ватуляк (ІНЕМ) та інші. Працюйте, і лиш тоді Вам усміхнеться успіх.

Додаткова інформація: на сайті — www.pg.com.ua; за телефонами: кийвський офіс — (044) 490-09-00; завод у м. Бориспіль — (044)4900290; завод у м. Орджонікідзе — (056)6742984.

Вся історія — як на долоні

Від архіву — до музею

На третьому поверсі головного корпусу є приміщення, в якому живе історія. Зробити екскурс у минуле університету допомагає експозиція, яку впродовж багатьох років створювали люди, для яких Львівська політехніка — це не просто місце праці, а невичерпне джерело відкриттів і гордості. Анні Кос, директорів музею, кандидатів історичних наук, довелося чимало часу провести в архівах, музеях та галереях Львова, щоб крихта за крихтою зібрати важливі документи, фотографії, інші експонати і розмістити їх відповідно до етапів розвитку Політехніки.

У високому вишколі

Перший стенд пропонує нам уявно помандрувати в Технічну академію. На початку свого становлення, з 1844 року, вона знайшла притулок у житловому середньовічному будинку Даровського, що тепер на Вірменській, 2. Бачимо зображення головного фасаду старої Політехніки, поповерхові плани закладу із зазначеними кабінетами. Тоді в Академії навчалися близько 200 студентів. Через чотири роки ці студенти мали нагоду виявити свою активну громадянську позицію, коли виступили на барикадах проти австрійського аб-

солютизму. Ми з хвилюванням читаємо їхні прізвища на стенді.

Цікавий документ — свідоцтво Гната Комарницького з-під Дрогобича, який 1858 року блискуче склав у Політехніці іспит із англійської мови. Як не дивно, в 1871 році він отримав ще один документ — про успішне складання у Франковому університеті іспиту з української мови відомому професорові О. Огоновському. Саме він вкінці дописав, що Комарницький буде добрим інспектором народних шкіл.

Про наукові досягнення Технічної академії свідчать запрошення взяти участь у всевітніх виставках у Відні, Парижі, Лондоні, а також прохання Крайової Ради до професорів провести хімічний аналіз трускавецького болота. У ті роки в Академії працював всевітньо відомий математик Лаврентій Жмурко.

З 1876 року професор Шараневич розпочав читати студентам курс технічних новинок Європи. В експозиції можна побачити також розпорядження, яким професора Юліяна Захаревича відряджали до європейських міст, аби він, ознайомившись із будівлями технічних навчальних закладів, викінчив проєкт будівлі Технічної академії. Цікавий ще один документ — звернення викладачів до Крайового уряду з проханням надати можливість незаможним студентам виїжджати за кордон, аби

ознайомлюватися зі сучасними технічними досягненнями.

У 1877 році Технічна академія отримала титул школи високої освіти і стала називатися Політехнічна школа. Серед цікавих документів того періоду музей має матеріали, пов'язані з ім'ям фізика світової слави Марії Кюрі-Скłodовської, зокрема, повідомлення про те, що вона готова через Лігу націй посприяти в наданні Львівській політехніці фінансової допомоги. Є також копія її диплома почесного доктора. Поруч — документ 1902 року про намір українського студентського товариства „Основа“ відзначити ювілей Тараса Шевченка.

У 1921 році Політехнічна школа стала Політехнікою Львівською. З того ж року збереглося звернення американсько-польської промислової фірми до ректорату Політехніки про те, що ті студенти, які добре знають англійську мову, можуть навчатися і працювати в США.

— Крім цікавих архівних матеріалів і документів, у нашому музеї є унікальні різноманітні прилади, — каже пані Анна. — Скажімо, морський хронометр, призначений для точного вимірювання часу при визначенні координат корабля. А нещодавно ми отримали прообраз калькулятора, який у 40-х роках ХХ століття виготовив випускник Політехніки — інженер Роман Кордуба. Практично всі відвідувачі цікавляться також годинником початку ХХ століття, який виготовила відома німецька фірма.

Тут навчалися великі науковці і політики

Увагу відвідувачів привертає стенд, присвячений Підпільній політехніці, яка у 20-х роках минулого століття діяла в нелегких умовах переслідування української освіти, після того, коли національно-визвольні змагання українців зазнали поразки. Лекції відбувалися в різних місцях, зокрема, на вулиці Коцюбинського, 21, у будівлі, збудованій для української молоді на кошти українського мецената Євгена Чикаленка. Нещодавно пані Кос віднайшла світлину сенату підпільної Політехніки. На ній — проректор Існакій Шимонович, подальша доля якого склалася досить трагічно. Серед інших осіб на світлині наразі вдалося встановити лише одне прізвище — Монастирський.

Музей історії Львівської політехніки

Його ім'я пов'язане з товариством „Основа“. Також є світлина студентів підпільної Політехніки з професором-хіміком Петром Холодним, заступником міністра освіти в уряді УНР, який читав лекції з фізики та хімії. У таємній Політехніці працювали й інші відомі вчені та громадські діячі: математик Микола Чайківський, металознавець Іван Феценко-Чопівський та інші.

У музеї також зберігається цікава заява-біографія Ярослава Мельника з Волині, який через політичні переслідування не зміг навчатися у Київській політехніці, тому вирішив податися до таємної української Політехніки у Львові: „Маю багато технічних знань і хотів би вступити до Львівської політехніки більше з патріотичних почуттів. Хочу своєю особою збільшити кількість осіб української інтелігенції, якої є мало“.

Студенти таємної Політехніки навчалися за програмою Гданської політехніки, Пшібрамської гірничої академії, Празької політехніки. Завдяки тісним контактам з європейськими вищими політехнічними школами, українські студенти могли продовжити навчання за кордоном, адже у Львові умови

ставали нестерпними. Підпільна політехніка підтримувала тісні контакти з відомою українською Господарською академією в Чехії, в Подєбрадах.

Документи і світлини відтворюють тяжкий період 1930-х років. Тоді молодь виступає проти того, що лише п'ять відсотків українських абітурієнтів могли претендувати на здобуття вищої освіти. Також їх обурило підвищення оплати за навчання. У цих умовах багато студентів стали членами ОУН та УВО. Бачимо їхні світлини: Степан Бандера, Катруся Зарицька, Юрко Криштальський... Одночасно у 30-х роках розширюється матеріальна база Політехніки, зокрема, тут сформовано одну з найбільших в Європі технічних бібліотек.

На інших стендах представлено створення астрономічної та аеродинамічної лабораторії, розвиток електрозварювальних технологій, електротехніки та радіотехніки, геодезії та гідробудівництва, львівської архітектурної школи. Таким чином ознайомлюємося зі всією історією Львівської політехніки — від початку її становлення до сьогодення.

Сюди навідуються не лише студенти політехніки, а й гості з інших вишів,

міст, а також польські делегації. Присм-но, що колишні випускники часто під час своїх ювілейних зустрічей не забувають про Музей історії Політехніки.

— **На чому найбільше наголошуєте відвідувачам? — запитує Анну Кос.**

— На тому, скільки Політехніка дала суспільству. Музейна експозиція побудована так, що вона неначе нагадує нам про славетних професорів, що вийшли зі стін Політехніки і стали відомими педагогами, науковцями, громадськими діячами. Завжди кажу, що з Львівською політехнікою пов'язані імена таких славетних професорів як Юліян Медведський, Юліян Захарівич, Кароль Скибінський, Леонард Марконі, Стефан Банах, Роман Сас-Залозецький, Іван Левинський, Тадей Обмінський, Казимір Бартель. Тут навчався автор славнозвісної пісні „Червона калина“, директор Українського театру Степан Чарнецький, художник та письменник Бруно Шульц, син Великого Каменяря Петро Франко. З цих стін вийшли Роман Шухевич, Степан Бандера, Роман Крип'якевич, голова товариства НТШ Олег Романів.

Ірина МАРТИН

ІГОР МИСАК, СТУДЕНТ ТРЕТЬОГО КУРСУ ІНСТИТУТУ ЕНЕРГЕТИКИ ТА СИСТЕМ КЕРУВАННЯ:

„Щоб Львівська політехніка стала найпрестижнішим університетом Європи!“

— **Ігоре, якими успіхами пишаєси?**

— Я беру участь в олімпіадах із другого курсу. Поштовхом була університетська олімпіада з фізики, на якій я здобув призове місце. Маю перемоги за межами Політехніки: посів друге місце на Всеукраїнській олімпіаді з електротехніки, а на олімпіаді з гідравліки ввійшов у найкращу десятку України та потрапив на міжнародну олімпіаду, де серед 30 учасників з країн СНД зайняв третє місце. Мені сподобалося брати участь в олімпіадах, це дало мені й певний авторитет серед однокурсників і викладачів.

— **Що важливіше: участь чи перемога?**

— Кажуть, головне не перемога, а участь, але перемагати все-таки приємно. Це також самоперевірка: хочеться дізнатися, чого ти вартий і чого тебе навчили.

— **А у конференціях береш участь?**

— Так, в університетських і міжвишівських, зокрема з теплоенергетики. До прикладу, на конференції у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності МНС України я виступив із доповіддю на тему „Утилізація золи як відходів від теплових електричних станцій“, зайняв третє місце, маю диплом і відзнаку.

— **Що найбільше подобається в Політехніці?**

— Те, як організоване навчання, зокрема модульна система. Модулі виявляють дійсний рівень знань. Якщо ж напишеш їх невдало — йдеш на іспит. Відтак студенти ставляться до модулів без остраху, реально оцінюють свої знання. Та все ж до них потрібно готуватися, адже якщо успішно напишеш модулі, будеш вільним під час сесії. Порівняно з іспитом, до модулів готуєшся поступово: пройти ж дорогу легше, коли йдеш повільно та не поспішаєш, ніж коли перед сесією мусиш відразу „пробігти“ величезний обсяг матеріалу.

— **Чого побажаєш рідному університету?**

— Успішного руху вперед. Хочеться, щоб наш університет був відомий в Європі та світі, а коли десь за кордоном йшла б мова про вибір місця навчання, щоб казали: „Є хороший університет — „Львівська політехніка“, там навчатися дуже престижно, але спробуй потрапити до нього — там такий великий конкурс! Це ж такий відомий університет!“

З днем народження, Політехніко!

Опитувала Ірина ШУТКА

Товариство „Просвіта“ — духовна основа відродження нації

В українській історії закарбовано чимало пам'ятних дат і рухів, які утверджували нашу національну сутність. Серед них важливою датою є 8 грудня 1868 року, день, коли у Львові було створено Товариство „Просвіта“, члени якої приклали багато зусиль для здобуття незалежності України. Символом „Просвіти“ стала постать жінки зі зорею на чолі, смолоскипом у руках, яка несе людям світло освіти та науки.

Христина Бурштинська виступає на Шевченківському вечорі у Політехніці

Із „Просвіти“ вийшли, розвинулись у самостійні організації товариства НТШ, „Сільський господар“, „Рідна школа“, „Пласт“. Вона виховувала молоде покоління в дусі свідомого українського патріотизму, любови до рідної культури. З „Просвіти“ зродились Січове Стрілецтво, Українська повстанська армія. Вона формувала, доносила національну ідею до свідомості людей, адже те, що перестає існувати як ідея, зникає як дійсність.

У 1939 р. Товариство „Просвіта“ жорстоко розгромила радянська влада. Багатьох активістів товариства заарештували, бібліотеки пограбували, біля їх приміщень влаштували автодафе, на яких палили книжки — тисячолітню пам'ять народу.

Відродилась „Просвіта“ у Львові 13 червня 1988 р. як Товариство української мови ім. Т. Шевченка, яке згодом повернуло собі назву „Просвіта“. Уже в 1989 р. було 247 осередків товариства, до яких належало 30 000 членів. Головою Львівської організації у ті буремні

дні став відомий український письменник Роман Іванчук.

У Львівській політехніці товариство утворилося в грудні 1988 р. В першу Раду товариства увійшли знані в Політехніці активісти національно-патріотичних перетворень: Орест Кунтий, Мирослав Ненека, Ігор Кархут, Ярослава Величко, світлої пам'яті Володимир Королишин, Микола Кукляк, Олексій Волинець та інші. Головою обрали Олега Гриніва. Добрим словом хочемо згадати другого голову „Просвіти“ світлої пам'яті доцента Євгена Шморгуна, який багато зробив для зміцнення організаційної структури товариства. Сьогодні про ці події легко писати та говорити, тоді ж національна позиція могла коштувати щонайменше професійної кар'єри.

В умовах радянської дійсності члени „Просвіти“ як громадської організації, що стала відразу масовою та впливовою, зібрали тисячі підписів студентів і співробітників за державний статус української мови, брали участь у розробці програми навчально-методичних заходів для забезпечення функціонування української мови у всіх сферах життя університету й у всіх заходах, пов'язаних з виконанням програми. Особливо активно над утвердженням української мови в Політехніці працювали Марія Ганіткевич, Ростислав Білосевич, Богдан Рицар, Володимир Літинський, Орест Івахів та інші.

Центром українства в університеті стала створена в 1989 р. кафедра української мови, яку очолює талановитий фахівець та організатор, член Ради „Просвіти“ Геннадій Вознюк. Важливими справами, зініційованими кафедрою, а зокрема доцентом Іриною Фаріон, стала організація мистецьких виставок „Мова — життя твого основа“, на яких експонували патріотичні студентські роботи, конкурс знавців української мови ім. П. Яцека, який проводять щороку.

Вельми важливою справою, до якої члени товариства мали і мають причетність, стало утвердження української науково-технічної термінології. У рамках відродженої „Просвіти“ на різних факультетах почали діяти термінологічні групи, у яких спільно з фахівцями працювали і лінгвісти. Згодом цю роботу, яка набирала в умовах вже незалежної держави щораз більшої ваги, було скоординовано в рамках Технічного комітету стандартизації науково-технічної термінології (голова проф. Богдан Рицар). У всіх 10-ти конференціях „СловоСвіт“, як в організації конференції, так і безпосередньо в роботі секцій, є великий вклад просвітян.

Двічі товариство організувало виставку (2000, 2003 р.) „Український підручник“ з детальним аналізом кількості україномовних навчальних видань. Сьогодні цю справу державницької ваги координує та всебічно підтримує адміністрація університету.

Переломні 90-ті роки минулого століття, коли Українська держава лише ставала на ноги, вимагали участі активістів у громадсько-політичних та патріотичних заходах. Це і підняття разом із представниками Студентського братства національного прапора над

Політехніки-просвітяни на святкуванні 500-ліття українського козацтва у Запоріжжі

Львівською політехнікою, і участь в акціях непокори на підтримку вимог студентів до Верховної Ради, і поїздка до Запоріжжя на святкування 500-річчя козацтва, в рамках якої в містах та селах проводились агітаційна просвітницька робота, і поїздка на козацькі могили в Берестечко. Усе це — бурхливий 1990-й.

Поїздка на святкування 500-річчя козацтва стала особливо пам'ятною: йдемо у вишиванках із стягами у місті Бар (Вінницька область). Люди зустрічають захоплено: „Послухайте, „Червону калину“ співають!“ — пробуджувалось українське серце. Десь біля м. Первомайська ситуація змінилась: людям заборонили спілкуватися з „бандерами“, які „будуть красти дітей“. Однак всі комуністичні заборони вже сили не мали: велично та впевнено звучав на мітингах голос наших викладачів, зокрема Тетяни Крушельницької, натхненно читав вірші Маркіян Нагірний, а з якою посвятою тримав при в'їзді у кожне місто та село синьо-жовтий стяг „прапорonoсець“ Мирослав Ненека! В Запоріжжі — розбурхане людське море, і стяги, герби українських земель, так, наче всі сюди зійшлися, щоб сказати: „Україна є, ось вона, велична і єдина“.

А ще були: участь в „Українській хвилі“ — живому ланцюзі єднання (січень, 1991 р.); поїздка на могили Українських січових стрільців у с. Пікулічах (біля Перемишля) та покладання квітів на могилах І. Могильницького, У. Кравченко (1991 р.); участь у Помаранчевій революції (2004 р.); робота у виборчих комісіях у Львові та на Сході України, неодноразові виїзди членів „Просвіти“ з агітаційними матеріалами в міста Львівської області для підтримки кандидатів від національно-демократичних сил; поїздка на могилу М. Вербицького (с. Млини), на місце поховання інтернованих українських вояків на Раковецькому цвинтарі в Кракові та на могилу Б. Лепкого.

Всі важливі просвітянські заходи та ідеї висвітлюються у студентському тижневику „Аудиторія“ на „сторінці Просвіти“. Члени Товариства беруть участь у щорічних мистецьких фотоконкурсах, які організовує та проводить редакція тижневика „Аудиторія“.

Товариство „Просвіта“ спільно з Народним домом „Просвіта“, який очолює заслужений діяч культури Степан Шалата, організували та провели численні культурно-просвітницькі заходи Політехніки: Вечір соборности України зі запрошенням репресованих та колишніх політв'язнів (1992 р.); уро-

Просвітянський вечір в ІХХТ

чистості посвяти в студенти, щорічні Шевченківські святкування; академії до ювілеїв І. Франка, М. Грушевського, І. Пулюя, Р. Шухевича, Ю. Липи, Ю. Захарівича, Ю. Медведського; заходи, присвячені створенню УПА, пам'яті О. Ольжича, К. Зарицької, В. Чорновола, вечір поезії І. Калинця, вечори зустрічей з Р. Іваничуком, Н. Бічуєю, ювілеїв „Просвіти“, вшанування пам'яті жертв жадливого голодомору, пам'яті тих, що загинули у Сандармоху й на Соловках.

Значну культурно-просвітницьку роботу проводить директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, голова комісії Ради „Просвіти“ Ірина Ключковська. Вона організувала зустріч із відомим поетом, першим головою Товариства української мови ім. Т. Шевченка Дмитром Павличком, головою правління Карельського республіканського товариства української культури Ларисою Скрипниковою, дослідницею життя та творчості Тараса Шевченка, автором монографії „Український некрополь Санкт-Петербурга“ Тетяною Лебединською.

Цікаві заходи з участю осередків „Просвіти“ проводили в ІТРЕ, ІБІД, ІГД, науково-технічній бібліотеці. Сьогодні в „Просвіті“ активно працюють Богдан Гнідець, Любов Закалик, Леонід Сніцарук, Христина Соболев, Людмила Найда, Михайло Шпак, Ольга Мацейовська та інші.

Варто згадати добрі справи ІІМТ, до слова, директор Зенон Стоцько особисто брав участь у Шевченківському вечорі та в інших студентських заходах.

На особливу увагу заслуговують заходи в ІХХТ (голова осередку — Оксана Козій), адже від часу створення до сьогодні активно працюють просвітня

цього інституту: Ліда Гриценко, Олена Куриляк, Наталя Березовська та інші. Скільки натхнення, ентузіазму вони вкладають у працю зі студентами! Доцент Петро Топільницький виступає меценатом і надає кошти для відзначення учасників. Кожен із вечорів, а це щорічні Шевченківські, Івана Франка, Ліни Костенко, Василя Стуса вечори, також свято Матері, — це насправді торжество українського духу, пісні, краси. Сприяє і підтримує просвітянські заходи директор інституту професор Йосип Ятчишин.

Заходи, які проводить „Просвіта“ ІНЕМ з широким залученням студентів, завжди відзначаються оригінальністю сценаріїв, копітким опрацюванням і прекрасним оформленням. Це ціла низка модерних поетичних вечорів, сценарії до яких найчастіше пише Галина Захарчин, а допомагають реалізувати Надія Любомудрова, Ольга Мамчин, Ольга Мних та інші. Це і свято Матері, і Андріївські вечорниці, і свято Маланки. В інституті організовують поїздки зі студентами в м. Канів, в Хотинську фортецю м. Кам'янець-Подільський, на Закарпаття.

Зі створенням у 1997 р. в Політехніці „Молодої Просвіти“ велику частину просвітницької роботи взяли на себе студенти.

„Просвіта“ Політехніки зробила чимало, та ще більше їй належить зробити. Дні політичної нестабільности та напруги вимагають від нас стійкості й віри в справу, якій служимо так, як служили їй наші великі подвижники.

Христина БУРШТИНСЬКА,
голова Товариства „Просвіта“
Львівської політехніки, професор

Тут відкривають таланти

Для кожного здібного студента-політехніка відчинені двері у Народний дім „Просвіта“. Цей культурно-просвітницький заклад, створений у 1992 році на базі клубу художньої самодіяльності Львівської політехніки, дбає про духовний та естетичний розвиток студентської молоді, збереження українських традицій, організацію культурного дозвілля. Директором Народного дому вже багато років є заслужений працівник культури України, відмінник освіти України Степан Шалата.

Нині в Народному домі працює 9 колективів художньої самодіяльності, в яких займаються близько 800 студентів і працівників університету. Деякі колективи молоді, інші — мають довголітню історію, багатий репертуар, низку відзнак, а відтак — добру славу не лише в Україні, а вже вони успішно виступають і за кордоном.

В Політехніці за участі колективів Народного дому проводяться тематичні вечори, театралізовані свята, урочисті академії, присвячені визначним діячам України та знаменним датам історії нашої держави, засідання дискусійних клубів, різноманітні обрядові заходи, фестивалі, концерти. Уже традиційними святами в університеті стали: урочиста церемонія посвячення в студенти, студентські фестивалі самодіяльної художньої творчості „Весна Політехніки“, „Осінь Політехніки“, урочисті академії, присвячені дням народження Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Степана Бандери, Романа Шухевича, Михайла Грушевського, Юрія Дрогобича, Юліана Захарівича, Юліана Медведського. Щорічно у Львівській політехніці проводяться урочисті вечори та святкові концерти, присвячені Дню незалежності України, Дню Конституції, Міжнародному дню студента, Дню Матері, Дню Українських збройних сил, утворенню ЗУНР.

Особливу увагу приділяють відродженню традицій українського народу. За останні роки Народний дім „Просвіта“ широко популяризує українську обрядовість, народні звичаї та традиції, проводить творчі вечори „Різдво в Україні“, „Ніч на Андрія“, українські вечорниці в Студентському клубі, дитячі ранки Св. Миколая, конкурси вертепів, колядок, щедрівок, веснянок, гаївок. Всі ці заходи потребують високої майстерності тих, хто береться їх організувати.

Їхні заслуги помічені. Адже за високий художньо-естетичний рівень виконавської майстерності, глибину змісту та пропаганду національно-культурних традицій в Україні та за кордоном багатьом колективам художньої самодіяльності присвоєно почесне звання „Народний“.

До слова, Малопольський Центр Культури „Сокул“ на чолі з директором Антоні Мальчаком і Фонд Nomina Rosae Сад Давньої Культури з Нового Сончу та її голова Марія Моленда-Беркович дякують народному ансамблю танцю „Вірність“ за чудовий виступ у їхньому місті, а також за участь у IV Лабіринті Історії „КОЗАКИ“. Ансамбль „Вірність“ під артистичним керівництвом Анатолія та Ліани Фолюш захопив глядачів показом українських народних та козацьких танців. Саме це й зазначено у дипломі, який колективові „Вірність“ надіслали нещодавно.

На сьогодні у Народному домі „Просвіта“ працюють: народний ансамбль танцю „Вірність“, народна хорова капела студентів „Гаудеамус“, народний ансамбль бандуристів „Заспів“, народний чоловічий хор „Орфей“ (цьогоріч святкує 30-ліття), народний камерний вокальний ансамбль „Аколада“, шоу-балет „Аверс“, ансамбль сучасного естрадного танцю „Плай“, театральна студія „Хочу“ (23 вересня цього року їй присвоїли звання „Народний аматорський колектив профспілок України“) і камерний оркестр, який планує стати симфонічним. Ці колективи постійно виступають із концертами перед студентами Львівської політехніки, мешканцями Львівщини, України, а також за кордоном. Низка колективів художньої самодіяльності — лавреати всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

Софія МАТВІЙ

Коли стан душі — музика...

Єдиний у колишньому Союзі

У далекому 1951 році у Львівській політехніці вирішили організувати симфонічний оркестр. Ініціативних студентів і випускників, які мали середню музичну освіту, знайшлося багато. За короткий час колектив став знаним — його запрошували на урядові концерти, фестивалі. Географія гастролей була широкою: Київ, Мінськ, Москва, Волгоград, Уфа, Варшава, Вільнюс, Рига. У 1960 році симфонічному оркестру присвоїли звання народного. А вже симфонічний оркестр Львівської політехніки був єдиним у Радянському Союзі студентським колективом такого профілю. Відомий композитор Анатолій Кос-Анатольський навіть написав спеціальну партитуру до увертюри „Гаудеамус“ з присвятою симфонічному оркестрові Політехніки.

Нове — це не забудьте добре старе!

Роки, проведені з оркестром, залишили добрий слід у серці кожного учасника. Очевидно, і у серці Політехніки. З ініціативи ректора Юрія Бобала, який прагне відродити колись славний колектив, цього року Народний дім розпочав формування нового музичного колективу — оркестру, наразі — камерного, в планах — симфонічного.

Почали з групи смичково-струнних

Репетиція камерного оркестру. 2009 рік

інструментів. Ідея народилася десь в кінці січня, а 10 лютого вже почали працювати над створенням колективу — виготовили оголошення, афіші, підібрали керівника — молодого талановитого диригента, володаря Гран-прі IV Всеукраїнського конкурсу диригентів (м. Київ) Назарія Яцківа.

Розповідає директор НД „Просвіта“ Степан Шалата:

— Ми запрошували всіх студентів і працівників Політехніки, які володіють струнними інструментами. Я у своїх архівах знайшов списки тих, хто грав колись і ще працює у Політехніці: це Мирон Колянковський (завлабораторією кафедри теоретичної механіки), Орест Возняк (завкафедри теплогазопостачання та вентиляції), Ігор Кульчицький (викладач кафедри прикладної лінг-

вістики). Є в нас і студенти першого та другого курсів, разом — 15 чоловік, усі закінчили музичну школу, добре володіють музичними інструментами. Перший раз ми виступили на Шевченківському концерті в Органному залі. Тоді брали двох студентів з Консерваторії для підсилення, бо було надзвичайно важко за місяць-два підготувати твори. Колектив виступив успішно, зіграв твори на слова Шевченка „Давно те минуло“ та „Думи мої“. І головне, що дуже тепло їх сприйняла публіка! А другим концертом став спортивний вечір.

Сьогодні в оркестрантів у репертуарі вже понад 10 творів. У Степана Йосиповича оптимістичні мрії: в наступному навчальному році камерний оркестр може стати симфонічним.

Vox populi

Володимира Котлярова, студента шостого курсу Інституту комп'ютерних технологій, автоматики та метрології, політехівці знають ще з „Весни Політехніки“ — з квітетом віолончелістів хлопець неодноразово виступав на фестивалі. Нині він учасник оркестру. Своїми думками про новий музичний колектив хлопець поділився з „Аудиторією“:

— Я граю на віолончелі зі семи років. Одинадцять років провчився в середній спеціалізованій музичній школі № 1 ім. С. Крушельницької, вступив до Політехніки і до Музичного інституту на заочне відділення. Провчився там тільки рік, бо дуже важко поєднувати два університети одночасно. Тішуся, що маю змогу тепер грати тут. У нас хороший колектив, дружній, і дуже професійний диригент!

Народний симфонічний оркестр Львівської політехніки. Сімдесяті роки ХХ ст.

Софія МАТВІЙ

Театру-студії „Хочу“ присвоїли почесне звання „Народний“

Театральна студія „Хочу“ працює в Народному домі „Просвіта“ з 1988 року. З 1998 року художнім керівником і головним режисером студії є заслужена артистка України, акторка театру ім. М. Заньковецької Ірина Швайківська, яка і дала їй назву „Хочу“. Сама Ірина Йосипівна — випускниця Політехніки (закінчила електроенергетичний факультет). Її театр-студія — це дружній колектив, який об'єднує любов до слова, до мистецтва, потяг до високої культури та духовності. Усі учасники в „Хочу“ — студенти Політехніки.

Театр-студія неодноразово брала участь у різноманітних фестивалях та конкурсах. Вона є лавреатом XII Всеукраїнського фестивалю студентської творчості „Весняна хвиля“, переможцем фестивалю вертепів „Ой радуйся, земле“, лавреатом XVII міжнародного фестивалю молодіжних театрів „Рампа-2009“.

Репертуар у „Хочу“ багатий: літературні композиції на основі творчості Лесі Українки, Ліни Костенко, Юрія Липи, Івана Франка, Тараса Шевченка, Ігора Калинця, Дмитра Павличка, Богдана-Ігора Антонича; постановки інсценізації Якова Мамонтова „У тієї Катерини“, Осипа Маковея „Як Шевченко роботи шукав“, уривків твору Богдана Стельмаха „Тарас“, п'єси Валерія Шевчука „Вертеп“, Олександра Володіна „З коханими не розлучайтесь“, Неди Неждани „Самогубство самотності“, народні казки „Принцеса на горошині“, „Ріпка“, „Дідова дочка і бабина дочка“ в обробці Мирослави Сидор, „Коза-дереза“ під редакцією Миколи Лисенка, „Золотий ключик“ в обробці Ольги Яремко за мотивами казки „Буратіно“, „Хоробрий півник“ авторства Наталі Забілої. Театр-студія ставила театральні свята „Андрія“, „Святого

Миколая“, „Меланки“, „Вертеп“, пропагуючи звичаї, традиції та обряди українського народу.

23 вересня постановкою Президії Федерації профспілок України за досягнення в розвитку аматорської творчості, відродження й примноження надбань національної культури, художньої спадщини українського народу та високий рівень виконавської майстерності театру-студії „Хочу“ присвоїли почесне звання „Народний аматорський колектив профспілок України“.

Хто може краще розповісти про колектив, як не його учасник? Про театр-студію „Хочу“, внутрішні світи, амбіції та красу життя — розмова з Антонієм Мельником, студентом шостого курсу Інституту комп'ютерних наук та

На сцені — з перших днів навчання

інформаційних технологій Львівської політехніки.

— Як Ти прийшов у театр-студію?

— Це сталося несподівано. Я вступив у Політехніку за результатами олімпіади з інформатики. Секретар вченої ради нашого інституту Анатолій Євгенович Батюк привів мене в Народний дім і сказав Степанові Йосиповичу Шалаті: „Рекомендую його читати присягу на посвяченні у студенти“. Я прийшов на проби — і мене відразу взяли на цю роль, хоч прослухали перед тим багато студентів. Отак з перших днів навчання я опинився на сцені. Ірина Йосипівна ще перед першим вересням, коли показувала, як читати присягу, записала мене у студію.

— Тобто Ти там вже п'ять років? Відчуваєш, що якимось змінився за цей час?

— Я себе відчуваю „дядьком“ порівняно з першим курсом! (сміється). Студія допомогла мені розвинутися у плані майстерності. Колись дуже багато часу йшло на найпростіше для актора — вивчити вірш та прочитати його так, як треба. Колись потрібно було по кілька репетицій проводити з керівником і чути: „Не так! Такий наголос має бути, такі акценти!..“ А зараз вже сидиш сам, читаєш вірш і розумієш, як має бути. Своїм розвитком я (і, мабуть, всі студійці), безперечно, завдячую нашому режисерові пані Ірині Швайківській, — духовно багатій людині, яка дуже багато часу, енергії

та сил віддає роботі з нами. Для мене студія — це відпочинок від навчання, від науки. Я вчуся на комп'ютерних науках, а програміст фактично має скупе емоційне життя. Процес творіння якоїсь програми теж можна назвати мистецтвом (*усміхається*), однак тут емоцій дуже мало. Тому я в „Хочу“.

— **А як виглядає репетиція?**

— Я розкажу як виглядає процес створення якоїсь композиції. Спочатку ми всі дружно збираємося, читаємо сценарій. Кожен опрацьовує свою роль, вчить слова і коли кожен вже усвідомлює те, що має показати, — відбувається так зване „розведення сцени по ногах“, тобто сама постановка сценічного руху: хто, куди, як і з ким, а потім вже коригуємо, відшліфовуємо.

— **Часто збираєтесь?**

— Залежно від того, який період року, наприклад, взимку, коли ставимо вертеп, ми в студії майже кожен день. Сходимося іноді навіть на вихідних. (*Згадає й усміхається*). А оце 6 жовтня ми збирались святкувати те, що нам дали статус народного, прийшли старі й нові учасники, були дуже старі студійці, які колись давно в нас займалися...

— **Я була на вашому виступі в Домініканах, дуже сподобався ваш вертеп...**

— Це був фестиваль „Різдвяна коляда“. Ми вже традиційно беремо в ньому участь. Це дуже довгий фестиваль, цілий січень там виступає по кілька колективів, і в кінці відбувається „гала-концерт“ із найкращими номерами. Ми якраз і виступали на фінальному концерті.

— **А які ще виступи Тобі запам'яталися?**

— Напевно, найяскравіший — це „Рампа-2009“, адже ми отримали на ньому дуже багато нагород... Ще запам'яталось, як на другому курсі ми виступали в Оперному до 160-річчя Політехніки. Я тоді ще такий молодий-зелений був, а Ірина Йосипівна призначила мене ведучим цього дійства! Я перелякався спочатку, але як треба, то треба. Дуже довго готувався, а навхвилювався як! Однак, здається, гідно виконав ту „місію“...

— **Які ролі Ти любиш грати?**

— У житті грати я не люблю. Я люблю, щоб все було по-справжньому. А на сцені є ролі, які легко грати, для мене це ті, які пов'язані з лірикою, або з якоюсь глибокою суттю. От Шевченко мені, наприклад, досить легко дається. А є важкі ролі, я по своїй натурі досить спокійний, і коли доводиться грати

якусь дуже активну роль, холерика чи щось таке, то треба добряче постаратися. Такі ролі цікаві тим, що ти мовби проходиш якийсь бар'єр і стаєш сильнішим, розвиваєшся. Я хотів би зіграти таку роль, яка могла б змінити життя людей, котрі дивитимуться виставу. Хочеться зіграти щось таке, що змусить людину думати.

— **А які ролі вже зіграв?**

— Шевченка, Ірода, Царя з „Трьох царів“, в „Самогубстві самотности“ грав Його (там є Він і Вона). Ведучим часто був. У нас ще є дуже багато літературно-мистецьких композицій, там ролей як таких нема, бо кожен творить якусь поезію.

— **Як втілюється сучасна драматургія в театрі-студії „Хочу“?**

— Ми були першими, хто поставив п'єсу за сучасним сценарієм Неди Неждани „Самогубство самотности“, до нас її ще ніхто не ставив. Потім їздили в Київ на презентацію цієї збірки, розповідали, як робили постановку. Звичайно, іноді цікаво подивитися, як колись було, які звичаї, як спілкувалися люди, „побути“ трішки в тому часі. Але, в принципі, будь-яку виставу, навіть якщо це давня п'єса, актори мають інтерпретувати крізь призму сучасних реалій.

— **А хто відповідає у вас за музичне оформлення?**

— Ірина Йосипівна. До слова, на „Рампі“ дуже високо оцінили наше музичне оформлення, ми були номінантами — це її заслуга. Одна справа — читати вірш без музики, а зовсім інша — читати з музикою — це вдвічі підсилюється ефект! Наша Ірина Йосипівна в тому майстер! Так, як вона підбирає музику, не знаю, чи ще хтось би зумів.

— **Які студенти потрібні театру-студії?**

— Активні, творчі, такі, що чогось хочуть досягнути! Головне — бажання, якщо буде бажання, то навчитися чогось завжди легко.

— **Багато приходять новачків чи у вас стабільний склад?**

— Дуже багато студентів приходять, особливо цього року. Яюсь я прийшов на репетицію, а там половина нових облич! Залишається, звісно, не кожен. Дехто має бажання грати на сцені, дехто просто приходять подивитися, що це таке. У нас є такий, так би мовити, „кістяк“, — люди, які з нами по кілька років вже. Наша староста Оксана Нич уже вісім років у нас, хоч і закінчила вже Політехніку, але далі з нами займається. Аспіранти в

„Хочу“ також є. З минулого року в нас з'явилося троє дуже класних студійців. Студія наша живе активним життям, і нею постійно цікавляться студенти: приходять, запитують, їм цікаво те, що ми робимо, і багато є таких, хто хоче бути з нами!

— **А коли Ти закінчиш Політехніку, будеш далі там займатися?**

— Зараз я вступаю в аспірантуру, і тому найближчих кілька років не покину Політехніки (*сміється*)! Тож буду ще довго „хочистом“, мені це дуже подобається.

— **А що Ти любиш робити у вільний час?**

— Люблю їздити з друзями на природу, сидіти біля вогнища ввечері, співати пісень, спілкуватися. На першому курсі ми їздили з групою в Славське, я взяв зі собою гітару і вчив хлопців грати. Тоді й почались мої мандрі. Звісно, дуже люблю ходити в театр.

— **Як Ти думаєш, завдяки чому студенти-політехніки перемагають на творчих конкурсах, в чому запорука успіху?**

— Справа в тому, що сюди вступають люди, які вибрали технічний напрям як свою професію. Але насправді, як каже Ірина Йосипівна, фізики — це паралельно поети. Комп'ютерники чи хімік — не має значення, якщо в тебе творча душа. В Політехніці дуже талановитий народ, і оскільки в них технічна спеціальність — їм хочеться десь себе творчо реалізувати.

— **Вже двічі бачу Тебе на посвяченні в студенти в ролі гінця з факелом у руці, що несе з глибини століть вічний вогонь науки, може, це Твоя місія — нести людям світло, запалювати його в серцях або показувати їм, що воно є?**

— Хочеться вірити, що воно так є. Намагаюся допомогти людям цінувати мистецтво, природу, цей світ і все, що в ньому є. Сучасне життя — це своєрідний механізм. Коли кожен сидить на роботі, в телевізорі, в комп'ютері — це наче шестерні, які крутяться і затагують нас. В результаті, людина не має часу навіть глянути на світ, побачити щось елементарне — осінній листочок, білочку, що носить горіхи в парку... Усі заціклюються на грошах. Світ фактично став весь такий меркантильний, штучний. Хочеться, щоб у людей після наших вистав пробуджувалася іскорка, щоб вони задумувалися над життям, над тим, чи варто їм щось та й змінити.

Щороку особливо яскравими порами у календарі Львівської політехніки є її фестивалі „Весни“ й „Осені“. Для багатьох політехніків це улюблені університетські свята, а для декого — невід’ємна частина життя, як-от для п’ятикурсника Інституту геодезії Олександра Лопушанського — одного з КВНівських облич Політехніки. Він — капітан команди ІГДГ „5 × 1,70 м“ і учасник університетської збірної „Наслідки Політехніки“. Сьогодні Олександр розповість про інтелектуальний гумор і складові КВНівського успіху: на останній „Весні“ саме геодезисти здобули гран-прі, а самого Сашка журі відзначило як „режисера“; чималими успіхами може похвалитися й збірна Політехніки.

— На „Весні — 2009“ геодезисти були найкращим. Завдяки чому перемогли?

— Ми довго йшли до цього. Та слід сказати, що ми не просто команда КВН, а насамперед друзі. Ми добре знаємо один одного, тому нам легко разом. У команді мої однокурсники Тарас Павлів і Остап Кульпа, а також Віктор Розовий із четвертого курсу та студентка ІГСН Настя Тоцька. Ми розуміємо, що КВН — справа командна, тож над усім працюємо спільно.

— А як виникають ідеї? Хто, наприклад, запропонував відтворити на сцені радянську епоху, і як втілювали задум?

— Ідею — найголовнішу складову успіху — також народжуємо разом. Продумувати виступ в одному напрямку легше, ніж тоді, коли немає означеної теми. Також, мені здається, чим віддаленіша від студентів тема, тим вона цікавіша. Викладачі, маршрутки, аптеки — це приїлося. Часто КВНщики кажуть, що немає з чого сміятися. Неправда, є — зокрема й в історії. Ідея „совдепу“ з’явилася ще торік, а готувалися ми два місяці: слухали ретро, переглядали радянське кіно, читали в інтернеті

Студентські роки — найкращий час для творчості

матеріали... Вибрали гострі моменти і взялися за інтелектуальний КВН — вирішили не підлаштовуватись під очікування публіки, а „натягнути“ її на себе.

— Але це ризиковано: студенти могли не зрозуміти.

— Так, адже основна складова „Весни“ — все-таки гумор. Та в нас, вважаю, достойна акторська гра. До того ж ми додали цікаві номери в потрібному стилі, наприклад, хор: жоден концерт колись не відбувався без нього.

— А як Тобі конкуренти — команди інших інститутів?

— Я б не говорив про конкуренцію, адже деякі КВНщики грають у „Наслідках Політехніки“, і передусім ми друзі й разом піднімаємо рівень гумору в Політехніці. Як команда мені дуже подобається „Лібідо“. Щодо особистостей, я просто закоханий в гумор Вадима Струка з ІТРЕ. Шкода, що він уже закінчив університет.

— Що скажеш про „Осінь Політехніки“?

— „Осінь“ справедливіша, ніж „Весна“, бо все відбувається в один вечір, і перемагає найсмішніший. Тому тут завжди важко щось передбачати.

— Як гадаєш, чого бракує студентському гумору в Політехніці?

— Амбіцій, мети. Багато хто зупиняється, коли перший раз виступить невдало. Це неправильно. Якщо хочеш перемогти, мусиш почекати, адже прийти й відразу виграти — нереально. Пригадую, як ми починали: старшокурсники розбіглися, а ми, початківці, залишилися біля розбитого корита. І моя „Весна“ на другому курсі стала справжньою ганьбою. Ми не знали, що і як робити, над чим жартувати. Але вже тоді домовилися: наркотики, алкоголь тощо — це прояснімо, і нам це нецікаво. Загалом на „Весні“ відчутно бракує вокальних, танцювальних номерів. Я впевнений, у кожному інституті є талановиті люди, але часто вони надто скромні або не розуміють, що студентські роки — найкращий час для того, щоб проявити себе.

— А як у геодезистів із залучення нових людей до команди?

— Тут потрібні люди, яким це потрібно. Я, наприклад, займаюся КВНом для

себе, мені це цікаво, а когось примушувати не буду. І часу на пошук новачків не вистачає. А ланкою між „старими“ і новими людьми все-таки повинен бути голова Колегії та профбюро інституту або призначена ним людина. Врешті, перемога команди є перемогою всього інституту.

— А як Ти потрапив у КВН?

— Це сталося випадково. На першому курсі мій товариш Остап Кульпа запропонував зайнятися КВНом. Через рік я вже був в основному складі. Тоді відзначився номером „Спортивні новини“ від Ростика Подольця“, їздив культургом в Алушту, де мав шикарну практику в плані КВНу. На третьому курсі потрапив до збірної Політехніки, яка саме формувалась. У вересні 2007 року ми виступили на II Фестивалі Галицької ліги КВН і пройшли в сезон (але вилетіли з пів фіналу).

— І як справи у „Наслідків Політехніки“?

— Ми молода команда — нам лише два роки, а успіх приходить не так швидко. Та зібралися люди, в яких є певний досвід і яким це потрібно: капітан збірної Василь Медецький (ІКТА), Вадим Струк і Микола Прадунець (ІТРЕ), Володимир Павлюк (ІКНІ), Андрій Лазарець (ІБІД), Катерина Пікуш (ІМТ), звукорежисер Володимир Бичковський (ІКНІ), керівник Сергій Зварич і наш адміністратор, постановник, ідейний лідер Ростислав Заколябін, який, певно, любить КВН більше ніж ми всі. Команда стабільно грає в Галицькій лізі КВН, цього року пройшла в одну другу. 17 вересня ми також здобули перемогу на фестивалі ліги КВН „Волинь“, за результатами якого потрапили в сезон, де будемо боротися за перемогу. Взяли участь і в XVI фестивалі КВН „Жемчужина у моря“ (Одеська область), який проводить Асоціація „КВН України“: команда стала лавреатом (ми у дванадцятці найкращих!) і пройшла в Чемпіонат України АКУ, що нас дуже тішить. Незабаром також візьмемо участь у фестивалі Рівненської ліги КВН, відстоюватимемо честь Політехніки в Закарпатській та Володимир-Волинській лігах КВН.

Розмовляла Ірина ШУТКА

Моя Політехніка

Це наше минуле, теперішнє і майбутнє

Моя Політехніка — це просторий вестибюль величного Головного корпусу; це актові зали, прикрашені неперевершеними творами мистецтва; це викладач з фізики, в якого здати лабораторні з першого разу просто неможливо; це шпаргалки на модулях, що обов'язково випадають з твого рукава; це гіркі сльози на першому проваленому іспиті; це перший талон із предмету, який ти насправді вчила, просто, як завжди, рука потягнулася не за тим білетом; це радість після здачі сесії та сум після закінчення літніх канікул; це запашний аромат свіжих булочок з буфету; це смачні, але трішки недосмажені, деруни на другому поверсі „кормушки“; це прогулювання нудних пар у скверику біля третього корпусу та обов'язкове їх відпрацювання; це лабораторні роботи з програмування, які ніколи не вдається зробити самому; це довгі нудні лекції з математичного аналізу, на яких, як не намагайся, все одно нічого не зрозуміло; це парти розписані непристойними віршиками, а часом і дуже потрібними формулами; це зошит на колінах і серце в п'ятках на іспиті; це переписування конспектів на першому курсі та тисячі ксерокопій на всіх наступних; це відчайдушні спроби завчити хоча б одне питання з філософії до п'ятої ранку та усвідомлення лише перед іспитом того, що це так неможливо; це підробка запрошень на весняний та осінній КВН; це заняття з фізкультури і шалені нормативи, які здати неможливо; це, замість акуратних конспектів, гори ксерокопій, в яких не реально щось знайти; це студентський, який чомусь міняли кожного року, однак ніколи не видавали вчасно; це залікова книжка з хорошими і не дуже оцінками, котру ми завжди забували здавати в деканат після закінчення навчального року; це повні кишені шпаргалок на державному іспиті та неможливість ними скористатися; це перша лабораторна

робота по html — „Hello World!“; це перша контрольна з актуарної математики, коли ти насправді задумуєшся: „І потрібна мені була та дискотека... краще б повчилася“; це взимку холодні лекційні аудиторії та популярний автомат із кавою у вестибюлі; це п'ятий корпус, в який ти щоразу заходиш із надією не побачити вивіску „Ліфт не працює“, але таки розчаровуєшся, збираєшся зі силами та піднімаєшся на восьмий поверх сходами; це секретарки в деканаті, які завжди зайняті і яким аж ніяк не до тебе; це поцілунки в закутках коридорів та на останніх партах лекційних аудиторій і зауваження викладача: „Ви що, сюди цілуватися прийшли?“; це відпочинок та „оздоровлення“ в студентському таборі в Алушті; це співи під гітару до ранку та катання на лижах на базі в Славську; це справжні друзі та перше кохання; перший відчай і перші серйозні сварки; це бібліотека, в яку потрапляєш лише раз на першому курсі, щоб дізнатися де вона є, і ще раз на останньому, щоб поздавати те, чого ніколи і не брав; це тижневик „Аудиторія“, який пише про усілякі цікавинки; це Іванко, який постійно списує та не дає працювати на парі; це улюблений староста, який не відмічає, коли ти прогулюєш, і часто за це розплачується; це банкомати, до яких неможливо підступити, коли стипендію нарешті нарахували; це сьомий корпус, де на парі з англійської мови намагаєшся миттю придумати діалог, що був домашнім завданням; це шалені мрії та їхнє здійснення; це серйозні цілі та їх досягнення; це самореалізація і розуміння того, що насправді є важливим у твоєму житті; це наше минуле, теперішнє та майбутнє; це історія, яка назавжди залишиться у наших серцях...

Ольга САВЧИН,
аспірантка кафедри прикладної математики ІМФН

ІРИНА РУДЗІНСЬКА, СТУДЕНТКА ШОСТОГО КУРСУ ІКНІ,
ВИХОВАНКА ЛІТСТУДІЇ ІГОРА КАЛИНЦЯ ПРИ ТИЖНЕВИКУ „АУДИТОРІЯ“

Зібрана в дотик гармонія

***
марити чайним дощем
і лимонами
боляче з сивих очей
наче скрапус
те що вбиває
мою недоторкану
жовту цукрову канапу
віриш воді
що по ринвах
сльозами
білим тюльпанам
нашіптує затишно
стала би квіткою
тільки би знати що
будеш мене пильнувати

***
заслониш шторами очі
розбавиш зітханням повітря
зібрану в дотик гармонію
лишиш в долоні зігрітій

***
де ти є
коли грюкоче бруківка
коли суне сонно останній
трамвай
коли на вологих осінніх
задвірках
невеликовно лунає прощай

де ти є
коли палають будинки

коли від осінніх нестримних
пожеж
трамваї несуться
повз звичні зупинки
і довге мовчання не має меж

***
палити листя восени
палити спогади як осінь
щоб дим здіймався догори
тих слів невимовлених досі

слова розмокли під дощем
майбутнє неба
знов розмите
і осінь вкутаєшись плащем
холодну мжичку йде ловити

***
це лиш дзеркало а не ти
це лиш марево
а не постріл
єго розлуки
палить мости
і безбарвної крові
попити просить

цигарки і мартіні
вбиватимуть час
завтра тільки тиша
й примари осінні
й опівнічні сови
співатимуть джаз
і можливо покажуть
шлях до спасіння

□ ВІКТОР КОРЯГІН, ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОКТОР НАУК З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ, ПРОФЕСОР, ЗАСЛУЖЕНИЙ ТРЕНЕР УКРАЇНИ:

„Спортивні здобутки Львівської політехніки — закономірні“

Фізична культура і спорт — важливі фактори, що сприяють зміцненню здоров'я, формуванню здорового способу життя, вирішують проблему співвідношення психічного та фізичного, розумового й моторного.

В Національному університеті „Львівська політехніка“ створюють всі умови для занять спортом. Тут є можливість займатися 31 видом спорту. Наші студенти беруть участь у чемпіонатах України, Європи, світу та в Олімпійських іграх. За останні роки вони добилися значних успіхів. Так, у 2008 році студент ІКТА Петро Нагорний став чемпіоном Європи з греко-римської боротьби серед спортсменів із вадами слуху та виконав норму майстра спорту міжнародного класу. Студент ІНЕМ Володимир Красицький — володар Кубка України та чемпіон України з тхеквандо, студент ІКТА Юрій Герасим та аспірантка Ольга Лебедева — володарі Кубка України зі спортивної аеробіки. Випускниця університету Тетяна Ткачова стала чемпіонкою VIII Літньої універсіади України у 2007 році та посіла п'яте місце на Всесвітній універсіаді з настільного тенісу. Її естафету підхопив студент ІПДО Олександр Дідух: на XXV Всесвітній літній універсіаді у 2009 році він став бронзовим призером цих змагань, а перед тим був переможцем IX Літньої універсіади України.

Успішно виступають на Всеукраїнських та міжнародних змаганнях наші веслувальники. Так, студент ІІМТ Віталій Вергелес цього року в каное-двійці з полтавчанином Денисом Камеріловим виграли етап Кубка світу на дистанції 200 м. Крім того, вони стали чемпіонами України, а на чемпіонаті Європи зайняли шосте місце. Добре виступає на змаганнях різного рівня студент ІНЕМ Олег Солудчик. На чемпіонаті

України 2009 року серед юніорів та молоді (до 23 років) він посів перше місце у байдарці-четвірці на 1000 м і в естафеті 4 по 500 м. Він також член збірної команди України.

На міжнародних та Всеукраїнських змаганнях зі стрільби з лука виступають майстри спорту міжнародного класу Тарас Сенюк (ІНЕМ), Галина Добрева (ІАРХ), Анна Панченко (ІНЕМ) та спортсменка Ірина Дубас (ІНЕМ). Чемпіоном світу зі стрільби з лука у приміщенні став студент другого курсу ІБІД Євген Марченко.

У нашому університеті вчить-ся і тренується чемпіонка Європи з кіокушинкай-карате Наталя Мутіна (ІМФН). Успішно виступають на Всеукраїнських і міжнародних змаганнях Андріян Корчинський (ІНЕМ) — стендова стрільба, Роман Пецух (ІГСН) — спортивна акробатика, Марія Карликова (ІКНІ) — настільний теніс, Максим Шевченко (ІНЕМ) — фехтування, Олег Герасим (ІГСН) — спортивна аеробіка та багато інших.

Є також здобутки у наших команд із ігрових видів спорту. Зокрема, баскетбольна команда (хлопці) цього року стала другою на IX Літній універсіаді України та другою в Чемпіонаті України серед команд супер-ліги (дублери). Команда з настільного тенісу також переможець цих змагань. Успішно виступили на IX Літній універсіаді України 2009 року наші студентські команди з водного поло (дівчата), баскетболу (дівчата), волейболу (хлопці та дівчата). Команда гандболістів стала четвертою в чемпіонаті України сезону 2008 — 2009. Наші дівчата-гандболістки виступають за команду „Галичанка“ в чемпіонаті України. Баскетбольна команда дівчат також почала брати участь у чемпіонаті України. Маємо успішні результати в літніх універсіадах України. У VII Літній універсіаді України 2005 року збірна Львівської політехніки була третьою в своїй категорії ВНЗ, у VIII (2007) — другою, у IX (2009) —

першою, випередивши команди ХПІ і КПІ. За останні два роки студенти Віталій Вергелес і Тарас Сенюк стали майстрами спорту міжнародного класу та дев'ятеро — майстрами спорту.

Високі спортивні здобутки студентів-спортсменів нашого університету стали можливими завдяки кропіткій роботі викладачів-тренерів: Анатолія Завєрикіна (доцент, майстер спорту, Заслужений тренер України — баскетбол), Марти Мельничук (старший викладач, майстер спорту — спортивна аеробіка), Анатолія Колонскова (старший викладач, майстер спорту — важка атлетика), Ігора Тихого (старший викладач, майстер спорту — настільний теніс), Івана Козака (старший викладач, Заслужений тренер України — бокс), Олександра Короля (викладач, майстер спорту — карате), Тетяни Зелікової (старший викладач, майстер спорту міжнародного класу), Олександра Калиніченка (доцент, майстер спорту — стрільба з лука), Михайла Левицького (старший викладач, майстер спорту міжнародного класу — боротьба самбо і дзюдо), Арнольда Прохорова (доцент, майстер спорту — волейбол), Юхима Окупа (старший викладач, майстер спорту — гандбол, хлопці), Олени Безгребельної (старший викладач — волейбол, дівчата), Валентина Літовцева (старший викладач — гандбол, дівчата), Бориса Ясиновського (старший викладач, майстер спорту — бадмінтон), Євгена Серба (старший викладач — армреслінг, спортивний туризм) та багатьох інших.

З ініціативи ректора професора Юрія Бобала торік до Політехніки повернулася гарна традиція: щонеділі зустрічатися на волейбольних майданчиках альма-матер. Відтак, з одного боку, відновилися змагання на першість університету серед викладачів і співробітників, з другого — чудова нагода поспілкуватися у неформальній обстановці, цікаво відпочити і при тому ще й здобути перемогу в азартному командному поєдинку.

□ **ЄВГЕН СЕРБО, ГОЛОВА СПОРТИВНОГО КЛУБУ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ, МАЙСТЕР СПОРТУ:**

„Високої планки дотримуємося й нині“

Спортивний клуб Львівської політехніки — організація громадська, створена ще у 1952 році. Наше завдання — організація у позанавчальний час різних спортивних заходів: змагань, розваг, фестивалів тощо. Ми тісно співпрацюємо з кафедрою фізичного виховання університету. Разом займаємося спортивним вихованням студентів, проводимо спортивні заходи, готуємо спортсменів збірних команд до національних та міжнародних змагань, працюємо зі спортивним активом інститутів, курсів та груп.

Приємно, що наша робота дає добрі результати. Мабуть, не дарма свого часу наш Спортивний клуб був одним із найкращих у колишньому Союзі. Цієї високої планки дотримуємося й нині. До прикладу, в новому навчальному році наші студенти беруть участь у секціях спортивного виховання з 16-х видів спорту, а 30 секцій відвідує 1250 студентів.

Традиційно проводимо студентські спартакіади й універсіади серед інститутів Львівської політехніки з 17-ти видів спорту. Кращі результати показують студенти ІКНІ, ІНЕМ, ІКТА, ІТРЕ та ІБІД. Не забуваємо й про спортивний відпочинок викладачів та працівників університету, відновивши спартакіаду „Здоров’я“.

Стали традиційними турніри пам’яті Романа Федана, Станіслава Жернового, Євгена Мокрого, Євгена Замори, Сергія Калініна, Олексія Дем’янюка, Любові Бедрацької, спортивні вечори, вечори університету, інститутів, навчально-оздоровчого табору „Політехнік-1“, що в Алушті.

Спортсмени Львівської політехніки підвищують свою спортивну майстерність з 32-х видів спорту. Цього року

підготували двох майстрів спорту міжнародного класу, 10-х майстрів спорту України, 32-х кандидатів у майстри спорту. Як громадська організація своїми успіхами завдячуємо ректорові університету Юрієві Бобалу, завідувачу кафедри фізичного виховання Вікторіві Корягіну та викладачам цієї кафедри.

Спортивні досягнення львівських політехніків впродовж усіх років свого видання широко висвітлювала інститутська газета, водночас ініціюючи спільні з кафедрою масові студентські заходи. Однією з таких традицій є естафета на приз тижневика. В архіві кафедри фізичного виховання збереглася світлина з написом: „На пам’ять студентів Максимовичу — переможцю традиційної естафети на приз газети „Радянський студент“ (нині — „Аудиторія“), ЛПІ, Львів, 10 жовтня 1948 року. Склад команди (зліва направо): — тренер Г. Галіца, студенти Іванкова, Вельямін, Максимович, Мкртчян, Фролов, Райс, Федоров, Гнатик, Іванов, Стародуб“.

С К А Н В О Р Д

Склала Христина Весела

Вид сценічного мистецтва									10000 кв. м		
Найвище спортивне звання у шахах		Прогулянка		Графство в Англії відоме своїми свиньми		Споруда через річку		Англійський письмен.	Міра земельної площі		
									Нота		
Одиниця опору		Бог кохання у греків				Батько анархістів					
Франц. художник						Прилад для перевірки параметрів електричного кола		Пальтова тканина			
			Тимчасове житло з тканини або шкури	Розмінна монета Швеції				Коханка Зевса		Парнокопитна тварина, індійська газель	
Зодіакальне сузір'я				Тигр з "Книги джунглів" Кіплінга		Панна у вірші Тичини		Окрема книжка із зібран.			Суд у Стародав. Афінах
			Офіційна релігія Гаїті					Окрема книжка із зібран.			
Українська естрадна співачка		Хімічн. елемент, метал						Морський десятиногий рак			
Масові розсилення в електронній пошті	Дитина від батьків різних рас		Об'єднання підприємств	Творець художн. творів		Морський дід, опікун моряків					Спортивна споруда для велогонки
	Чорноморська акула							Теплообмінний пристрій у двигунах внутр. згорян.		Польова квітка	
			Одиниця вимірювання часу								
								Слід від рани			
	Молочний продукт					Повторна боротьба для відплати за поразку		Точний годинник, використовуваний в геодезії		Алкогольний напій	
		Сильне враження на когось		Ріка на Пн. Кавказі		Область поширення тварин					
								Нарощування державою військової потуги		Держава в Африці	

О С В І Т Н І Й С Т У Д Е Н Т С Ь К І Й Т И Ж Н Е В И К „ А У Д И Т О Р І Я ”

Засновник і видавець — Національний університет „Львівська політехніка“
Реєстраційне свідоцтво — КВ № 2743
Індекс 35004

Виходить з жовтня 1946 року. Періодичність — один раз на тиждень. Сфера розповсюдження — загальнодержавна. Ціна — 3,0 грн.
Кольороподілені фотоформи виготовлено в ТзОВ „Растр-7“, вул. Кн. Романа, 9/1.
Газета надрукована у видавництві Львівської політехніки, вул. Ф. Колесси, 2.
Спосіб друку — офсетний. Обсяг 4,65 ум. друк. арк.
Наклад 2000. Зам. №

Головний редактор — Ярослава ВЕЛИЧКО

Заступники головного редактора — Тетяна ПАСОВИЧ, Роман КИНДРО
Відповідальний секретар — Христина ВЕСЕЛА

Редактори відділів:
освіти і науки — Тетяна ПАСОВИЧ
молоді, сім'ї та спорту — Наталія ПАВЛИШИН
культури та дозвілля — Софія МАТВІВ
Літературний редактор — Тетяна ШАДЛОВСЬКА
Дизайн та комп'ютерне складання — Оксана ДАНИЛКО, Павло ПРОЦІВ
Редакція послуговується Проектом нового українського правопису.

Листи, рукописи, ілюстрації не рецензуємо і не повертаємо.

Редакція застерігає за собою право літературного редагування, скорочення текстів.

Автори матеріалів відповідають за достовірність наведених фактів.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. За зміст і достовірність рекламних оголошень відповідає рекламодавець.

При передруках посилання на „Аудиторію“ обов'язкове.